

21 802
237

ՔԱՌԱՍՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐԶ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ

ԱՂԲԱՏԱԽՆԱՄ ՄԱՐՄՆՈՅ

ԵՐԻՑ ԹԱԳԻՅ ՍԱՄԱԹԻՈՅ

1888 — 1928

Պատրաստեց

ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ Ա. ԳԷՆԵ. ՀԻՍՏՐԼԵԱՆ

Տպագր. Ե. ԱՍՏՆՈՐԻՆԵԱՆ ՈՐԴԻՔ

1928

362

f 24

Հանրապետական գրադարան
Գ. 24
Կոթ. 25-8-1970

ՔԱՌԱՍՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ

ԱՂԲԱՏԱԽՆԱՄ ՄԱՐՄՆՈՅ

ԵՐԻՑ ԹԱՂԻՑ ՍԱՄԱԹԻՈՅ

1888—1928

Պատրաստեց

ՅՐԻՍՏԱԿԷՍ Ա. ԳԶՆՅ. ՀԻՍՏՐԼԵԱՆ

Տպագր. Յ. ԱՍՏՆՈՒՐԵԱՆ ՈՐԴԻՐ

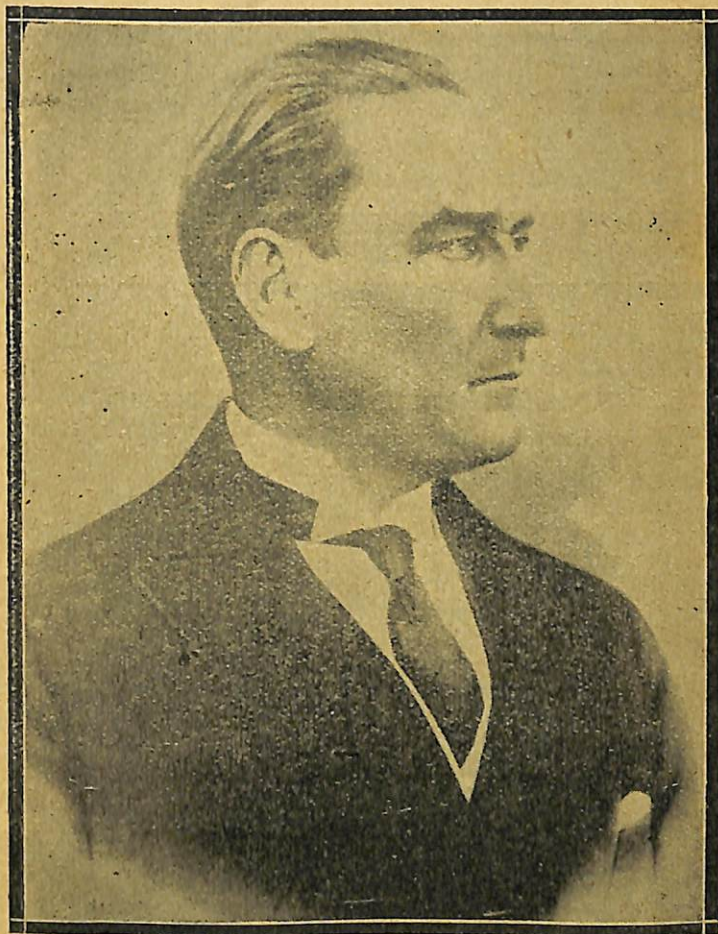
1928

2010

57436-wh

2670-71

ԿԱԶԻ ՄՈՒՍԹԱՅԱՆ ԳԷՄԱԼ, ՎԱՇԱՆ

ԳԹԱՍԷՐ ՔԱՂԵՑԻՆԵՐՈՒՆ

Ազնիւ Սամաթիացիք, դո՛ւք որ այսպիսի հրաշալի օրերու եւ տօնական խնջոյքներու առթիւ՝ ձեր սիրասուն զաւակներն ու պարագաները սեղանին շուրջ բոլորած, գեղեցիկ եւ ուրախ ժամանցներ կ'ունենաք անոնց խնդազին դէմքերուն վրայ նշմարելով փայլուն ժպիտը, խորհեցէ՛ք նաեւ ձեզի խիստ մօտիկ ապրող այն թշուառ եւ հիւանդ աղքատներն ալ, որոնք անհրաժեշտ սնունդէ զրկուած եւ անձնական տկարութեան բազմատեսակ ցաւոց ներքեւ ընկճուած, օգնութիւն կ'աղաղակեն՝ ծիւրած ձեռքերնին երկարելով իրենց հարեւան բարեկեցիկ դասակարգին, որպէս զի անոնց հացալից սեղանէն պատառիկ մըն ալ իրենց շնորհուի, որով կարենան դարմանել սնունդէ զուրկ մնացած վատուժ մարմիննին, ինչպէս նաեւ աղօթող ըլլալ առ Աստուած՝ այն բարերար ազգայիններուն համար, որոնք չեն զլանար ըստ կարի իրենց նիւթական ձեռնտուութեամբ սրբել այդ խեղճերուն աղի արցունքը:

Միշտ աչքի առջեւ ունեցէ՛ք աստուածային սա՛նուիրական խօսքը. «Որ ողորմի աղքատին, փոխ տայ Աստուծոյ»:

Մեր Յոբելեանի պատմականն ընելէ առաջ նուիրական պարտաւորութիւն կը համարինք նաեւ բարձրաբարբառ աղաղակել թէ ներկայիս՝ երբ շնորհիւ Հանրապետութեան նախագահ Կազի Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի եւ իր լուսամիտ կառավարութեան,

հանգստաւէտ եւ երջանիկ կեանք մը կը վայելենք
Թուրքիոյ մէջ գտնուող բոլոր Հայերս, երախտագի-
տութեամբ պէտք է յաւէ'տ յիշատակենք անոր պան-
ծալի անունը, եւ մեր շնորհապարտ զգացումները
ընդ միշտ վառ պահենք մեր սիրտերուն խորը, մաղթե-
լով որ բարձրեալն Աստուած բարեբաստիկ ու երկա-
րատեւ կեանք մը շնորհէ իրեն, 'ի մեծ զոհունակու-
թիւն համայն հպատակաց:

14 Ապրիլ
1928

Աղխասխանաճ Մարմին
Երից Թաղից Սամաքիոյ

ԱՄԵՆԱՊԱՏԻԻ Տ. ՄԵՍՐՈՊ ԱՐԲԵՊԻՍԱՆՊՈՍ
Պատրիարք Կ. Պոլսոյ

2002

ԳԻՐ ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԵՆԱՊԱՏԻՒ ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐԻ ՀՕՐ

Ազնուամեծար Տիար Ասենապե

Եւ մեղուազան անդամք Սղխասախնամ
Մարմնոյն Սամաքիոյ

Ուրախութեամբ տեղեկանալով որ պատ. Աղքատախնամ Մարմինդ այս օրերս կը պատրաստուի տօնել իր գործունէութեան քառասնամեակը, պարտականութիւն համարեցինք մեր հայրական օրհնութիւնները նուիրել բոլոր անոնց, որոնք այդ բազմօգուտ մարմինին կազմութեան հիմը դրին ու զայն անվթար հասցուցին մինչեւ մեր օրերը. ու այս առթիւ կ'օրհնենք նաեւ յիշատակն անոնց, որոնք աշխատեցան նոյն նպատակին համար ու անդարձ մեկնեցան յատուաց:

Եւ դուք, յարգելի անդամք Աղքատախնամին, որ շարունակողն եղած էք նոյն մարմնին գործունէութեան ու ջանադիր՝ անոր յարատեւութեան, ինչպէս ըրած են ձեր նախորդները, արժանի էք ամէն գովութեան եւ գնահատութեան, եւ երանելի մանաւանդ այս աստուածահաճոյ գործին ձեր նուիրումովը ըստ Սաղմոսերգունի թէ՛ «Երանի՜ որ խորհի զաղքատն եւ զտնանկն. յաւուր չարի փրկէ զնա Տէր»:

Կը մաղթենք որ ողորմութեանց Տէրը՝ որ խոստացաւ իր անունով տրուած բաժակ մը ցուրտ ջուրն անգամ անվարձ չթողուլ, լեցընէ զՁեզ անհուն բարիքներով ու պարգեւէ երկար ու անխորձ կեանք մը:

Պատրիարքարան Հայոց

Կոստանդնուպոլիս

Հաւար 372

2 Փետրուար, 1928

Մնամք Ողջունիւ Սիրոյ

Աղօթարար

Պատրիարք Կ. Պոլսոյ

ՄԵՍՐՈՊ ԱՐՔԵՊ. ՆԱՐՈՅԵԱՆ

ՀԱՅԵԱՅՔ ՄԸ ԱՆՅԵԱԼԻՆ ՎՐԱՅ

Պատմական Սամաթիա՝ Կ. Պոլսոյ առմանէն յետոյ գրեթէ առաջին բնակավայրն եղաւ՝ Պրուսայէն եւ ուրիշ գաւառներէ գաղթած բազմաթիւ Հայ ընտանիքներն իր ծոցին մէջ հիւրնկալող, եւ յաղթական Ճաթիհ Սուլթան Մէհմէտ Բ.էն մեր ազգին շնորհուած Պատրիարքութեան իշխանական աթոռը նախապէս հոն հաստատուեցաւ՝ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ մեզի տրուելէն չառ առաջ, ուր կը կատարուէին բոլոր ազգային գործաւորութիւնները, կարծես թէ միշտ բարենպատակ ձեռնարկութեանց մէջ առաջինն ըլլալու սահմանուած էր Սամաթիան, ինչպէս ցոյց կուտան պատմագիրներ՝ նկարագրելով անոր փառաւոր անցեալը:

Կարեւոր համարեցինք Բիւզանդ Բէչեանի աշխատասիրած՝ Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցի պատմութենէն քաղել հետեւեալ տեղեկութիւնները, զորս Ազգ. Պատրիարքարանի արձանագրութեան տուած էն ընդօրինակած է, յորում կը պատմէ Առաջին անգամ տնանկաց օնտուկի մը հաստատութիւնը 1832ին, որուն մասնակցեցան Հայ ընկերութեան թէ՛ ամիրայական եւ թէ՛ գործաւորական դասակարգէն հետեւեալները.

Ա. ԿԱՐԳ

Բրիստազօր Յարութիւն Ամիրա Պէղճեան

Բիւզանցի Յովհաննէս ամիրա

Ոսկերիչ Բարսեղ աղա

Բէրէստէճի պապա Յովհաննէս աղա

Պատմաճի մահտեսի Դարբիէլ աղա

Չարպխանէցի Պարոն Շնորհք

Բ. ԿԱՐԳ

Պերճապատիւ Միքայէլ ամիրա Փիշիշեան
Բարունակ ամիրա
Բէրէստէճի Դասպար աղա
Ոսկերիչ Պարոն Սերովբէ Պէրպէրեան
Հացագործ ուստա Մինաս
Պասմաճի Մհտ. Պետրոս Թազուրեան

Գ. ԿԱՐԳ

Վսեմափառ Ճանիկ ամիրա
Մհտ. Չէլէպի Կէլկէլեան Յարութիւն
Թիւլպէնտճի Պարոն Հեթում
Պասմաճի Պետրոս աղա Աստուածատուրեան
Պէրպէր ուստա Միքայէլ
Սանտալճի տիրացու Նշան

Դ. ԿԱՐԳ

Յարգապատիւ մհտ. Երամ ամիրա
Թիւլպէնտճի Պ. Մկրտիչ Հիւրմիւզեան
Բէրէստէճի Պ. Յարութիւն Ղուբտեան
Փոլիցաճի Պարոն Յարութիւն
Թէրզի մհտ. Պետրոս
Միսաք աղա

Ե. ԿԱՐԳ

Մեծապատիւ Յարութիւն ամիրա Երկայնեան
Յովհաննէս աղա Ազնաւորեան
Փէշտիմալճեան Աբրահամ աղա
Սրմաքէչ Պարոն Յարութիւն Մաթոսեան
Ֆիլճանճը մահտեսի Գրիգոր
Հացագործ ուստա Փիլիպպոս

Զ. ԿԱՐԳ

Յարգամեծար Պետրոս աղա Բիւրքճիխանլը
Ղազար աղա
Պէղազ Պարոն Պողոս

Թիւթիւնճի մահտեսի Անդրէաս
Խափամաճի Պարոն Թազուր
Բիւրքճի Պարոն Գէորգ

Պէղճեան ամիրայի վախճանումէն երեք շաբաթ
յետոյ, 1834 Յունվար 25ին, «Եղեւ Ժողով Ազգային
'ի Մայր եկեղեցին, առ 'ի հաստատութիւն տրոց վասն
տնանկ աղքատաց յամենայն էսնաֆից, ըստ առաջին
պայմանի խոստման նոցին, տալ ամսոյ յամիս յիւրա-
քանչիւր էսնաֆաց սակս տնանկ աղքատաց» :

(Տե'ս Պատմ. Ս. Փրկչի Բ. Բէշեան էջ 40)

Տնանկաց սնտուկի հաստատութենէ վերջ՝ կ'ուզենք
նախապէս պատմել մեր անդուգական բարերար Պէղճեան
Յարութիւն ամիրայի ծայրայեղ աղքատասիրութիւնը,
զոր քաղած ենք Յովհաննէս Աղայէկեանի ձեռագիր
կենսագրութենէն :

Բարեյիշատակ Ամիրան օր մը իր պաշտօնեաներէն
մէկուն ընկերացած՝ Այնալը-Գավաքի արքունական պար-
տէզը կ'երթայ : Մօտակայ տուններէն միոյն պատուհան-
ներէն կը նշմարէ կին մը որ ողորջանօք կ'աղաչէր փո-
ղոցին մէջ սպառնական դիրքով կեցած մարդու մը, որ
բերա հայհոյանքներով կը պատասխանէր կնոջ աղա-
չանքներուն :

Հետաքրքիր կ'ըլլայ Պէղճեան և փութով իր գոր-
ծակատարը կը զրկէ՝ հասկնալու համար թէ ինչ պատ-
ճառաւ մարդը այդքան անվայել կերպով կը պատաս-
խանէ այդ կնոջ պաղատանաց : Պաշտօնեան իսկոյն
երթալով կը տեղեկանայ թէ սպառնացող մարդը բերա
հացագործ մըն էր, որ այդ կնոջմէ պահանջած 500 զրշ.ը
չի կարենալով գանձել, կը սպառնար անոր՝ զաւակը
բրբե գերի ծախել, որպէս զի այդ կերպով կարենայ
իր դրամը հայթայթել :

Խեղճ կինը արցունք թափելով կը պաղատէր թէ
այսպիսի անգթութիւն մը չընէ :

ՀՇՄԱՐԻՏ ԱՂԱՍԱՍԻՐ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԻՐԱ ՊԷՋՃԵԱՆ

— Ձեռքէս եկածը պիտի ընեմ, կ'ըսէր դժբախտը, որպէս զի կարենամ ժամ առաջ քու ստակդ վճարել. ամուսնոյս մահուանէն 'ի վեր չորս անշահաւոր որբերս հազի'ւ կրնամ սնուցանել, չոր հացով մը միայն ապրեցընելով զմեզ՝ որ հինգ հոգի ենք:

Պաշտօնեան՝ որ լսած էր այդ խօսքերը, զարմանալով կը մօտենայ ու կը հարցընէ անոր.

— Ինչպէս կարելի է որ այդ աղքատ վիճակիդ մէջ այսպիսի փառաւոր տուն մը կարենաս բնակիլ:

Հէգ կիներ կարմրելով կը պատասխանէ թէ այդ տունը մաքրելու պաշտօնով եկած է: Այն ատեն պաշտօնեան դառնալով պարտապահանջին, կ'ապահովցնէ զայն՝ որ քիչ մը սպասէ իրեն, մինչև որ ինքը երթայ հարկ եղածը խօսի մէկ քանի բարեսիրտ ծանօթներուն, և թերևս ամբողջութեամբ վճարէ իր դրամը:

Հացագործին հաճութիւնը առնելով իսկոյն կը փութայ ամբողջ եղելութիւնը պատմել Ամիրային, որ կը հրամայէ անմիջապէս երթալ և այդ մարդուն պատուիրել որ վաղը տղան իր մօրը տանի յանձնէ, որպէս զի պահանջքն ստանայ: Այս հրամանին վրայ գործակատարը երթալով մարդուն, կը համոզէ զայն՝ որ վաղը պիտի վճարէ ամբողջ դրամը, պայմանաւ որ տղան հետը բերելով իր մօրը յանձնէ, և անկէ հաստատ խօսք առնելով կը վերադառնայ իր տիրոջը քով, ու մանրամասնութեամբ կը պատմէ բոլոր լսածներն և ըրածները, որոնց անհամբերութեամբ կը սպասէր ՊէՋՃԵԱՆ՝ Գասըմ փաշայի նաւամատոյցը:

— Գա'բրիէլ, կը հրամայէ Ամիրան, վաղը ուրիշ գործի մի' նայիր. 1500 զրշ. առնելով զնա՝ այդ կնոջ բնակած թաղը ու դրացիներէն տեղեկացեր անոր վիճակը և յարմար ատենին զիրենք գտնելով՝ պարտքը վճարէ. տղեկը ազատելէ յետոյ իր կենաց պատմութիւնն ալ ստուգէ և ձեռով մը մնացեալ 1000 զրշ. ալ այդ կնոջ

յանձնելով փողերաճոց եկուր զիս գտի՛ր առանց ու ե մէկուրն բան մը պատմելու, վասն զի այս գաղտնիքը մինակ երկուքս պէտք է գիտնանք:

— Տէ՛ր իմ, հապա այն գո՛րծը, որ ինձ յանձնաբարած էիք առտուն կանուխ կատարել, ետքի՛ պիտի թողուք:

— Ասկէց աւելի կարեւոր գործ մը չի՛ կրնար ըլլալ. դուն մինակ ասով զբաղէ. ես ուրիշի մը կը յանձնաբարեմ միւս գործը:

Պէգճեանի հրամանաց դէմ անկարելի էր անսաստել. ուստի պաշտօնեան անմիջապէս կը փութայ Պալաթու Լօնճա թաղը, ուր կը գտնուէր այդ կնոջ հիւղը, որ երկու ոտք սանդուխէ վար իջնալով՝ խոնաւ և մթին հիւղ մըն էր: Հոն խշտեակի մը վրայ տարածուած էին 3 փոքրիկ մանկիկներ, որոնց ամենէն մեծը հազի՛ւ 4 տարեկան կ'երեւար: Պարտաւէտը տակաւին եկած չըլլալով՝ գործակատարը ուղեց այդ աղքատիկ կնոջ անցեալին տեղեկանալ, հարցուփորձելով զայն:

— Ես, ըսաւ կինը, բնիկ Սամաթիացի և համեստ կօշկակարի մը աղջիկն էի. հայրս թէպէտ հարուստ չէ՛ր բայց աշխատասէր արհեստաւոր մը ըլլալով՝ բաւական երջանիկ կեանք մը կը վարէինք ծնողացս հետ. երբոր տարիքս լեցաւ, ջրկերի մը հետ ամուսնացուցին զիս, որ բնութեամբ բարի ըլլալով՝ քանի մը տարի գէշ աղէկ հոգաց զմեզ. սակայն գիշեր մը յա՛նկարծ սոսկալի հրդեհ մը պատահեցաւ քովերնուս տունէն և ամբողջ ունեցածնիս մոխիր դարցուց, մերկանդամ թողլով ամէնքս ալ. խեղճ ամուսինս չի կարենալով տուկալ այս աղէտին, երկու ամիս հիւանդութեամբ տառապելէ յետոյ՝ այրի թողուց զիս 3 որբերովս, որոց վրայ չորրորդ մըն ալ աւելցաւ մէկ ամիսէն: Ասկէց ի վեր ցորեկները լուացքի կերթամ՝ աղաքս տանալիով յանձնելով, իսկ գիշերները կար կարելով չարաչար կ'աշխատիմ:

վեց ամիսէ ՚ի վեր հազի՛ւ կրցայ 50 դր. աւելցընել. բայց հայագործը չի՛ հաճիր այսքան փոքրիկ գումարով մը գոհ ըլլալ, և տեսնելով որ ամբողջ պարտքս չպիտի կրնամ հատուցանել, քանի մը օր առաջ բռնութեամբ յափշտակեց զաւակս՝ որ 6 տարեկան է:

— Բայց ի՞նչ պիտի ընէ զայն:

— Իր դիտաւորութիւնն է իբր գերի ծախել զայն հարուստ օտարականներուն: Երէկ ալ դիպուածով զիս այն տունը գտնելով՝ սպառնաց որ եթէ մինչև 8 օր չի կարենամ վճարել ամբողջ պարտքս, իր դիտաւորութիւնը պիտի գործադրէ:

Նոյն միջոցին յա՛նկարծ լսելի եղան բուռն հարուածներ, զոր կը տեղացնէին այդ խարխուլ դրան. քանի մը վայրկեանէն դուռը բացուելով ներս մտաւ հացագործը աղեկին թեւէն բռնած, զոր ուժգնութեամբ հրուելով երեսի վրայ գետին ինկաւ:

Հացագործը՝ երէկուան մարդը հոն տեսնելով փոխեց իր բուռն ընթացքը, յուսալով որ ան պիտի ըլլար վճարողը՝ 500 դր. ի դիզուած պարտքին: Պաշտօնեան անմիջապէս համբեց դրամը և իր բարկութիւնը զսպելով՝ ըսաւ դառնութեամբ:

— Ա՛ռ ստակդ և անդամ մըն ալ մի մերձենար այս համեստ ընտանիքին, որ քու տմարդութիւններովդ ու կոշտութեամբդ չարչարեցիր մինչև ցարդ:

Մարդը զարմանալով համբեց դրամը և անոր ճշտութիւնը ստուգելէ վերջը՝ առա՛նց այլևայլի ծոցը դնելով իսկոյն մեկնեցաւ: Խեղճ կինը զայս տեսնելով՝ ուրախութեամբ հանեց իր հաւաքած 50 դր.ը, որ վեց ամսուան մէջ իր սնունդէն խնայելով հազի՛ւ կրցած էր աւելցնել, քսակի մը մէջ զետեղելով երկնյուց պաշտօնեային, և աւելցուց թէ քիչ ատենէն պիտի ջանայ իր ամբողջ պարտքը վճարել:

Պաշտօնեան տեսնելով որ խեղճ կինը միշտ կը

թախանձէ զինքը՝ այդ ստակը ընդունիլ, ըսաւ անոր.

— Ես զրկուած եմ հոս ո՛չ միայն այդ պարտքդ վճարելու, այլև սա գումարն ալ ձեզի յանձնելու, որ չի մտածէք յետ այսու ձեր օրական պարէնը հայթայթելու մասին:

— Աղա՛ս, անունդ ըսէ՛ որ սրտիս վրայ գրեմ. յետոյ տղոց դառնալով և գործակառարը մատնանշելով, անա՛ ձեր ազատիչը. Աստուծոյ կողմէ զրկուած հրեշտակ մըն է ան, որուն պէտք է շնորհապարտ ըլլանք:

Եւ ամէնքը միանալով սկսան անոր ոտիցը փարիլ:

— Ի՞նչ կ'ընէք կ'աղաչեմ, գոչեց պաշտօնեան չի կարենալով իր արտասուքը բռնել՝ այս սրտաղեղ ցոյցերէն զգածուած. ես ապիկար մարդ մըն եմ և միայն գործակառարը վեհանձն բարերարի մը, որ կ'ուզէ անծանօթ մնալ ու կը պատուիրէ ձեր ամենուն, որ երբէք չի յայտնէք իր անունը՝ գաղտնի պահելով այս ըրած բարեքները:

— Բայց ի՞նչ կերպով կրնանք փոխարինել մեր վեհանձն բարերարին մատուցած անձնուիրութիւնը:

— Իմ տէրս փոխարինութիւն մը չ'սպասելէ ի դատ, նո՛յնիսկ հրամայեց ինծի՝ որ յարմար տուն մը գտնելով հոն փոխադրեմ զձեզ, որպէս զի կարենաս հանգիստ ընել զաւակներովդ:

— Ո՛հ, քանի որ հիմա ազատած եմ պարտքէս, ինծի համար արքայութիւն պիտի թուի այս տեղ:

— Տիրոջս կամքն ա՛յն է որ անմիջապէս ելլէք այս վատառողջ նկուղէն և բնակելի տուն մը երթաք, ըսաւ պաշտօնեան, գրեթէ բռնութեամբ առաջնորդելով զայն հանգստաւէտ բնակարան մը, ուր քիչ ատենէն զետեղուեցան մայրն ու 4 զաւակները:

Պէզճեան ամբողջ եղելութիւնը իմացաւ իր պաշտօնեայէն և ուղեւորով ըրած բարիքը կատարեալագործել.

— Գա՛րրիէլ, ըսաւ անոր, վաղը Սամաթիա գնա՛

և աղէկ թաղի մը մէջ ծախու՝ չափաւոր տուն մը գտիր, որուն մէջ ըլլայ 6-7 սենեակ, հոր, ջրչեղջիկ և ամէն պիտոյք. չէնքը նորուկ և բաւական մեծ պարտէզ մըն ալ ունենայ. տիրոջը հետ խօսելով գինը որոշէ ու շուտով ինձ լուր բեր:

Այդ շաբաթուան մէջ այդ տունը գնուած և ամբողջ պէտք եղածներով զարդարուած ու կահաւորուած էր, զոր ամբողջ օրինական ձեւակերպութիւնները կատարելէ յետոյ՝ կնոջ անուան դարձընելով համոզեցին զինքը հոն փոխադրուիլ. Խեղճ կինը երազ մը կը կարծէր այս ամէն իրողութիւնները:

Այդ ընտանիքը մինչև վերջը հանգիստ և լաւ կեանք մը վարելով, միշտ կ'օրհնէր անծանօթ բարերարը՝ և իր աղօթքներուն մէջ կը յիշէր:

Ընթերցողաց գաղափար մը տալու համար թէ Սամաթիացին ո՛րքան գուրգուրոտ վերաբերմունք մը ունէր իր թաղին կարօտեալներուն հանդէպ՝ Աղքատախնամ մարմիններու հաստատութենէն շա՛տ առաջ, արժան կը դատենք պատմել հետևեալ անէքթօտը՝ զոր իմացած ենք մեր նախորդ Աւագերէց Տէր Յովհաննէս քահանայ Շահպաղեանէ:

Պէզճեան Յարութիւն ամիրա սովորութիւն ունէր երբեմնակի այցելել Պոլսոյ զանազան թաղերը, հասկնալու համար աղքատ բնակիչներու վիճակը և ըստ այնմ նիւթական օգնութեամբ մը ձեռնտու ըլլալու անոնց: Ըստ այդ սովորութեան՝ օր մը յանկարծ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ խորհրդարանը կ'այցելէ, ուր հաւաքուած էին եկեղեցականներ և նշանաւոր թաղեցիներ: Ամիրան կուզէ հասկնալ թէ ո՛րչափ կարօտեալներ կը գտնուին Սամաթիոյ մէջ, որպէս զի հարկ եղած դրամական օգնութիւնն ընէ անոնց: Ներկաներէն մէկը իսկոյն կը պատասխանէ՝ վիրաւորեալ արժանապատուութեան մը դառն ձայնով.

— Ամիրա, այդ մասին կրնա՞ք անհոգ ըլլալ, վասն զի մենք մեր թաղին աղքատները պէտք եղած կերպով կը խնամենք. հետեալաբար անոնք առ այժմ բանի մը պէտք չունին:

Պէզճեան շատ գոհ մնալով այս անակընկալ պատասխանէն, անմիջապէս իւր քովը կը հրաւիրէ զայն և մտերմական տեսակցութիւն մը ունենալէ յետոյ անոր հետ, գոհ տպաւորութեան տակ կը մեկնի: Այս յանդուգն պատասխանը տուող մարդը ուրիշ մէկը չէ՛ր, բայց եթէ Պապա Մերոն Մերոնեան, (մեծ հայրը արդի Պատր. փոխանորդ Սմբատ եպիսկ. Գազազեանի) որ քանի մը տարի վերջ գործակից պիտի ըլլար ուսումնատենջ մինէճի Անդրանիկ աղայի, Ս. Սահակեան վարժանի: յառաջդիմութեան սատարելուն առթիւ: (տե՛ս Քառասնամեայ Յորելեան Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ վերաշինութեան. էջ 12):

Պապա Մերոն եկեղեցասէր և աղքատասէր ծերունի մըն էր, որ անհատապէս շատ մը կարօտելոց կ'օգնէր՝ առա՛նց խտիր դնելու ո՛ր և է աղքտութեան. ա՛յդ իսկ պատճառաւ երբ թաղին աղքատները իմացան որ Նրուսաղէմի մէջ մեռեր է իրենց բարերարը, ո՛չ միայն Սամաթիացի Հայեր, այլև օտարազգիներ ողբացին անոր մահը:

Երջանիկ Սամաթիա, որ անցելոյն մէջ երբէ՛ք զրկուած չէ եղեր իր թաղին ո՛ր և է մէկ անհատը՝ օրական պարէնը հայթայթելէ...: Դժբախտաբար մինչև վերջ չը կրցա՛ւ շարունակել նոյն հանգամանքը, վասն զի բարեկեցիկ դասակարգին յաջորդեց աղքատ դասակարգը. վերջին տոններս ա՛յնքան բազմապատկուած էին իր պէտքերը, որ հարկ եղաւ դարման մը խորհիլ՝ օգնութեան հասնելու համար այդ խեղճերուն:

*
* *

ՀՈՂԵԼՈՅՍ Տ. ՆԵՐՍԷՍ ԱՐԲԵՊ. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ

Բարեկամ Ազգ. բարերար Միֆայիլ ԷՖ.
Յակոբեանի

Հոգելոյս Ներսէս պատրիարք Վարժապետեան՝ չա՛տ սիրելին եղած էր Սամաթիոյ մշտնջենական բարերար Միքայէլ Էֆէնտի Յակոբեանի: 1870ական թուականներուն օր մը երբ առանձին տեսակցութիւն մը ունեցած

էին երկու մտերիներ, Միքայէլ Էֆ. կը յայանէ թէ
ինքը Սամաթիացի ըլլալով կ'ուզէ այդ թաղին օգտա-
կար ըլլալ. Վարժապետեան երեք բան կ'առաջարկէ
իրեն. Առաջին՝ Հրկիզեալ եկեղեցւոյն վերաշինութիւնը.
Երկրորդ՝ Երկսեւ վարժարանաց նորոգ կառուցումը.
Երրորդ՝ Աղքատաց խնամակալութեան մը հաստատու-
թիւնը:

Մեծանուն բարերարը նկատելով որ երկու հոյա-
կապ վարժարանները արդէն կանգնուած էին՝ կիւ-
միւշեանց գերդաստանի առատաձեռնութեան շնորհիւ,
ինքը ձեռնարկեց Ս. Գէորգ եկեղեցւոյն վերջին շինու-
թեան, որոյ աւարտումէն յետոյ, կարգը եկած էր Աղ-
քատախնամ մարմնոյ կազմութեան:

Այսու ամենայնիւ թէև Աղքատախնամ մարմինը
1888 Փետրվար 1էն սկսեալ իր կանոնաւոր կազմը ու-
նեցաւ, սակայն չուրջ 10 տարի առաջ Յակոբեան հա-
րազած եղբարք՝ Սամաթիոյ Աղքատիկ ընտանեաց օգ-
նելու նպատակաւ Ս. Եկեղեցւոյ կարգը դադարող դե-
ղարանի երկու խանութները իրենց նպաստներով կառու-
ցին, ինչպէս կ'երեւի անոնց ճակատը դրուած հետեւեալ
արձանագրութիւնէն.

Կառուցեալ հանգանակութեամբ մեծապատիւ Մի-
քայիլ եւ Յովհաննէս եղբարց, ի նպատակ Սամաթիացի
հայազգի աղֆասիկ կառօքելոց, Ազգային օրինաւոր
կեանքի վաւերացեալ:

1878 Յունիս 1

Բնականաբար Սամաթիոյ եռանդուն երիտա-
սարդութիւնը ետ չէր կրնար մնալ այդ բարեգոր-
ծական հաստատութեան հիմը դնելէ: Արդէն Բե-
րայի թաղը 1880 էն սկսեալ ձեռնարկած էր աղքա-
տիկ ուսանողաց հազուստ, կօշիկ և այլ անհրաժեշտ
պիտոյքներ հայթայթել, ու հետզհետէ իր ծաւալը ըն-
դարձակելով սկսած էր անկար և կարօտ թաղեցւոց
օգնել՝ յատկացնելով անոնց հաց, միս, կաթ, ածուխ,

ՄԻՔԱՅԷԼ ԷՖԷՆՏԻ ՅԱԿՈԲԵԱՆ
Հիմնադիր եւ բարերար Սամաթիոյ Աղքատախնամի

բժիշկներ, դեզեր և փոքրիկ թոշակներ, որոնցմով ինք-
նաբերաբար հաստատութիւն գտած էր Աղքատաց խնա-
մակալութիւններ նաև Պոլսոյ զանազան թաղերու մէջ:

ՅԱԶՈՐԴՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄ ՄԱՐՄՆՈՅ ԵՐԻՅ ԹԱՂԻՅ

Անցեալ տարի երբ բախտաւորութիւնը ունեցանք
հանդիսաւորութեամբ տօնելու թաղիս Ս. Գէորգ եկե-
ղեցոյ վերջին շինութեան Բառասնամեայ Յորելեանը,
ամենամեծ ցաւ մը զգացած էինք՝ թէ ինչո՞ւ չի
կարենայինք այս բարեպատեհ առթիւ յիշատակել նաև
մեր գրքոյկին մէջ, երեք դարերէ 'ի վեր փայլուն դիրք
մը զբաւող այս Հայաբնակ թաղին երից եկեղեցեաց
(Ս. Գէորգ՝ Սամաթիոյ, Ս. Յովհաննէս՝ Նարլը գաբուի
և Գլխադիր Ս. Յակոբ՝ Ալթըմէրմէրի) միացեալ Աղ-
քատախնամ մարմիններու կատարած նախախնամական
դերը և անձնուէր ծառայութիւնները, որոնք 40 տարի
անընդհատ՝ ոգի 'ի բռին աշխատեցան, հիւանդ ու
անկար թաղեցւոց անհրաժեշտօրէն հարկ եղած խնամքը
տանելու՝ բարեսէր ազգայնոց նիւթական առատաձեռ-
նութեան շնորհիւ, մատակարարելով այդ խեղճերուն
առօրեայ հացը, միսը, կաթը, ածուխը, դեղը, բժիշկը
ու ամէն պիտոյքը:

Մեր այս ակամայ թերութիւնը դարմանելու հա-
մար սիրով յանձն առինք ներկայ Պատուարժան Աղքա-
տախնամ Մարմնոյ առաջարկը, պատրաստելով այդ
քառանկամայ ժամանակամիջոցին պաշտօնավարող Աղ-
քատախնամ ընկերութեանց մեղուաշան անդամակից-
ներու գործունէութիւնը ցուցադրող այս գրքոյկը՝ ըստ
մեր փանաքի կարողութեան, մեծապէս օգտուելով իրա-
րու յաջորդող Աղքատախնամ մարմնոց նիւստերու ար-

ձանագրութեան տուժարներէն, որոնք մեր տրամադրու-
թեան ներքեւ դրուեցան:

ԱՄԵՆ. Տ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԲԵՊ. ՎԵՀԱՊԵՏԵԱՆ
Որ Ամմահն Միքայէլ Էֆ. Յակոբեանի հետ նախադուռն
եղած և Սամաթիոյ Աղքատախնամ մարմնոյ:

Ինչպէս ըսած էինք նախապէս, թաղիս անմահ
բարերարին՝ Միքայէլ Էֆ. Յակոբեանի (1831—1904)
նպատակն էր, ողբացեալ Ներսէս պատրիարքի իրեն
կտակած Երրորդ առաջարկն իրագործել, ուստի եկե-
ղեցւոյ շինութեանէն քանի մը ամիս վերջը՝ 1888 փետր.
1ին Վեհապետեան Յարութիւն Սրբազանի պատրիար-
քութեան օրով, ամէն ջանք 'ի գործ դրաւ իր բարձր

հովանաւորութեան տակ կազմակերպելու՝ Սամաթիոյ լաւագոյն տարրերէն հաւաքուած եռանդուն երիտաւարդութիւն մը, յանձնարարելով անոնց որ ամէն ջանք 'ի գործ դնեն ժամ առաջ 'ի կատար հանելու Աղքատախնամ մարմնոյ մը կազմութիւնը, խրախուսելով միանգամայն զիրենք՝ որ այս նպատակին համար հաւաքուած բաժնեգրիներէն ի'նչ գումար ալ գոյանայ, միևնոյն քանակութեամբ ինք պատրաստ է իր քսակէն վճարելու. և երբ տեսաւ անոնց պատրաստակամութիւնը, յորդորեց զիրենք՝ Աղքատախնամ մարմնոյ Ա. Հիմնադիր ժողովը գումարել, որուն տնօրէն խորհրդոյ անդամակցութեան հրաւիրուեցան հետեւեալները.

Պարգեւ Փափաղեան
Անդրանիկ Գասէվէթեան
Նշան Գալըպճեան
Ղազարոս Միքայէլեան
Տիրան Զիլճեան
Պետրոս Կիւլէսէրեան
Ստեփան Աքտարեան
Ռաիիկ Մինասեան
Միհրան Անտոնեան
Յակոբ Վարդանեան
Նշան Թորոսեան
Տիրան Յովհաննէսեան
Դրիգոր Ծիլաճեան

Ներկայ 12 անդամներէն 4ը՝ հակառակ կրկնակի թախանձանայ, իրենց հրաժարականին վրայ պնդած ըլլալով՝ ժողովը ակամայ ընդունեց անոնց հրաժարագիրը, խնդրելով ատենապետ Պարգեւ Փափաղեանէ՝ որ համեմատական քուէ ստացող ընտրելիներէն ամբողջացնէ Տնօրէն Խորհրդոյ անդամակցաց օրինական թիւը: Հրաժարեալ 4 անդամոց տեղ, ըստ որոշման՝ համեմատական քուէ ստացողներէն ընտրուեցան:

Տ. ՄԱՂԱՔԻՍ ԱՐԲԵՊ. ՕՐԲԱՆԵԱՆ

Խոսրով Մկրտիչեան
Թադէոս Կարապետեան
Յովհաննէս Տիրատուրեան
Գառնիկ Հայոցեան

Տնօրէն Խորհրդոյ անդամակցաց թիւը ամբողջանալով՝ դիւանի ընտրութեան ձեռնարկուեցաւ ընդ նախա-

գահութեամբ թաղին քարոզիչ Վահան վարդ. Յակոբ-
եանի, և քուէից բացարձակ առաւելութեամբ դիւանը
կազմուեցաւ հետեւեալ կերպով.

Ղազարոս Միքայէլեան, ատենապետ
Նշան Գալըպճեան, ատենադպիր
Պետրոս Կիւլէսէրեան, գանձապետ

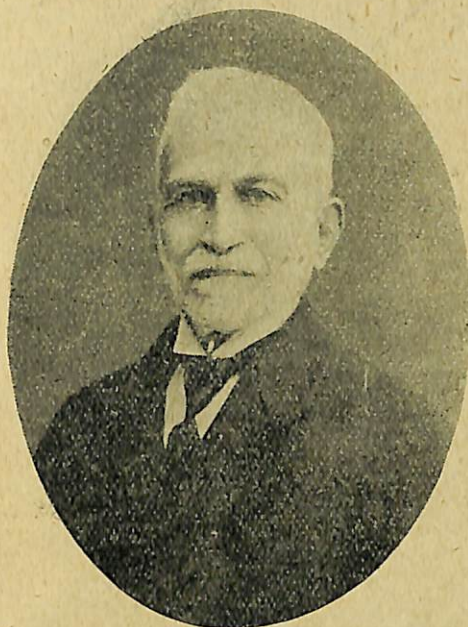
Երկրորդ նիստին հրաւիրուած ըլլալով տօթթորք
Միհրան Վարդապարեան և Մկրտիչ Արզումանեան(*),
սիրայօժար յանձն առին ընկերութեան կողմանէ ղրկուած
աղքատ հիւանդներ ձրիապէս դարմանել:

Ե. նիստին մէջ որոշուեցաւ դեղագրոյ պատրաստու-
թիւնը յանձնել Անդրանիկ Գրիսեանի, անոնց իսկական
արժէքին վրայ 20% չափ մը տալով իրեն, և ամէն ամիս
հաշիւը մաքրել՝ ընկերութեան կողմէ կարգուած մաս-
նաւոր քննիչի մը միջոցաւ դեղերու արժէքը ճշդուելէ
յետոյ:

Որոշուեցաւ երեք թաղերու մէջ եղած աղքատ և
կարօտ ընտանեաց ընդհանուր վիճակագրութիւնը պատ-
րաստել, թաղ. խորհուրդի և տաներէց քահանայից
աջակցութեամբ:

(*) Երկու խղճամիտ բժիշկներ, որոնց առաջինը իր
կենդանութեան ատեն կտակեց՝ աղքատիկ աղջկանց հա-
մեստ օժիտ մը սահմանել, որպէս զի կարենան գոնէ հարկ
եղած հարսանեկան հագուստը պատրաստել. իսկ երկրորդը՝
պատանեկութեան հասակէն մինչև իր ողբալի մահը սրտա-
կից և մտերիմ բարեկամն ըլլալով այս տողերը գրողին,
մօտէն տեղեակ էր հոգեւոյս տօթթոր Արզումանեանի ըրած
գաղտնի բարերարութեանց ու ո՛չ միայն 50 ոսկւոյ գումար
մը վճարեց Ազգ. Հիւանդանոցի նորոգութեան ատեն, այլև
գործաւորի պիւղ հագնելով՝ 3 օր անձամբ աշխատակից
եղաւ բանւորներու դասակարգին հետ. ցաւալի է որ իր
յուզարկաւորութեան ատեն՝ արժան չի դատուեցաւ դամ-
բանական արտասանել, երևան բերելու համար իր մար-
դասիրական ոգին, մինչդեռ անկէ շատ քիչ արժանիք ու-
նեցողներու համար անխտիր գովեստներ չուայլուած են:

Որոշուեցաւ նաև որ թաղիս մըքտար՝ Մանուկ Պաղ-
տատլեան յանուն ընկերութեան իրեն դիմող աղ-
քատներու նիւթական վիճակն առժամեայ կերպով
քննութեան ենթարկելէ յետոյ հարկ եղածը գործադրէ:

ՏՕՐԹՕՐ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

Անճնուիրաբար դարմանած և Սամաթիոյ մէջ գտնուած
աղքատներ:

Նոյն տարւոյ մէջ 7 նիստ գումարելէ վերջ՝ անցաւ
Բ. չրջանին, յորում որոշուեցաւ եօթը հոգիէ բաղկա-
ցեալ նոր տնօրէն խորհուրդ մը կազմել հետեւեալ անձերէ.

Միհրան Անտօնեան, ատենապետ
Պետրոս Կիւլէսէրեան
Լեւոն Սաաթճեան, ատենադպիր

Համբարձում Էօմիւրեան
Յարութիւն Անտոնեան, Գանձապետ
Տիրան Յովհաննէսեան
Մկրտիչ Բարձաքսըզեան, համարակալ

ՏՕԻԹՕՐ Մ. ՎԱՐԳԱՋԱՐԵԱՆ

Որուն գուրգուրանքին արժանի եղած են Սամաթիոյ
աղիւսները:

Որոնք Բ. չրջանի Ա. նիստը գումարեցին 1889
Փետրվար 5ին՝ Ս. Սահակեան վարժարանին մէջ:

Հիմնադիր ժողովոյ ատենապետ՝ Իսրայէլ Հայկազն
ատենանը բանալով ծանոյց թէ ընտրուած 7 անդամներ
բէն երկուքը թէև հրաժարած են, բայց յուսալի է որ
մեր հետապնդման վրայ ետ առնեն իրենց հրաժարականը

և գործակցին Ազգատախնամ ընկերութեան:

Բ. նիստին մէջ որոշուեցաւ ընդհանուր հաւաք-
չութեան պաշտօնը յանձնել Միհրան Պէրպէրեանի և
հրաժարեալ Պետրոս Կիւլէսէրեանի տեղ՝ կարգել Բրիս
Չիլէքճեանը:

Է. նիստին մէջ թեր ու դէմ վիճաբանութիւններէ
յետոյ որոշուեցաւ մղում տալ՝ գանձանակի շրջադայու-
թեան և այդ նպատակին համար համար 18 հոգիէ բաղ-
կացեալ մասնախումբ մը կազմել հետևեալ անձերէ, որոց
ամէնքն ալ ընդունեցան.

Լեւոն Էքմէքճեան
Սերովբէ Քէսէճեան
Արշակ Քիրէճճեան
Գրիգոր Տաքէսեան
Միհրան Պիլէղիկճեան
Բիւզանդ Բէրթէճեան
Նշան Ճիղմէճեան
Միհրան Վարդերեսեան
Ռուբէն Անտոնեան
Գրիգոր Թաթլըեան
Միհրան Յակոբեան
Արիս Թէոփիլէեան
Գառնիկ Հայոցեան
Լեւոն Ճգնաւորեան
Ռուբէն Պապահան
Պօղոս Քէրէստէճեան
Օննիկ Կարապետեան
Գրիգոր Խաչատուրեան

Ասոնց պաշտօնը պիտի ըլլար՝ ամէն Կիրակի և տօ-
նական օրեր չրջադայեցնել գանձանակը մի՛ միայն
Սամաթիոյ երեց թաղից մէջ՝ 2 կամ 3 անդամոց ըն-
կերակցութեամբ:

Սոյն տարւոյ մէջ 9 նիստ գումարելէ յետոյ սկսաւ

Գ. չրջանը չիմ. ժողովը 1890 Փետր. 12ի Ա. նիստը գումարել է յետոյ կազմեց իւր անօրէն խորհուրդը՝ հետեւեալ 7 անձերէն.

Նշան Թորոսեան, ատենապետ
Գէորգ Զիւլանեան, ատենադպիր
Յարութիւն Գալփաքճեան, գանձապետ
Մկրտիչ Բարմաքըզեան, համարակալ
Բրիս Զիչէքճեան
Դանիկ Գրիգորեան
Տիրան Յովհաննէսեան

Նոյնպէս նաև փոփոխութիւններ կատարեց գանձանակի մասնախումբի մէջ հրաժարեալ անդամոց տեղ կարգելով հետեւեալները.

Գրիգոր Թադևորեան
Համբարձում Գալփաքեան
Մինրան Մաակալաճեան
Խաչիկ Զանսեան
Մինրան Երէցեան
Տիգրան Համամճեան
Խոճասար Հեթումեան
Բրիս Մելքոնեան
Բիւզանդ Կէմճեան
Կարապետ Սարգիսեան
Յարութիւն Պապեան
Գարրիէլ Փէշտիմալճեան

Ը. նիստին մէջ Տնօրէն Խորհուրդը որոշեց իբր փորձ՝ թաղիս 3 դեղագործներու, Բրիսեան Անդրանիկ, Անուշեան Պօղոս և Յակոբեան Ոսկիանի պատրաստել տալ աղքատաց դեղագիրները:

Տնօրէն Խորհուրդը ինչ ինչ պատճառներով համաձայնութիւն չի կարենալով գոյացնել թաղ. Խորհուրդին հետ, ստիպուեցաւ հրաժարիլ իր պաշտօնէն՝ մինչև որ կատարելապէս չի ճշդուի իւր իրաւասութեան սահմանը:

1891 Յունվար 11ի Ժ. նիստին մէջ Հիմնադիր ժողովը նկատողութեան առաւ Տնօրէն Խորհրդոյ պատճառաբանեալ հրաժարագիրն և որոշեց 'ի հարկին Սամաթիոյ Պատուարժան Երեսփոխանաց միջոցաւ սոյն խնդիրը ներկայացնել Ազգ. վարչութեան խառն ժողովոյ և անոր յանձնել՝ զարժանն տնօրինելու պարագան:

Ժ. նիստին մէջ որոշուեցաւ գնում 6232 օխա ածուխը բաժնել՝ բարեկենդանի առթիւ երեք թաղերու աղքատաց:

Ժ. նիստին Աղքատախնամի հրաժարեալ անդամոց տեղը լրացնելու համար՝ հարկ դատուեցաւ անդամակից առնել հետեւեալ երկուքը.

Գառնիկ Հայոցեան
Լեւոն Էքմէքճեան

Սոյն չրջանին մէջ Աղքատախնամ ընկերութեան Հիմնադիր և բարերար Միքայէլ էֆ. Յակոբեան 72 Օսմանեան լիրա նուիրեց, տեսնելով անձնուէր անդամոց ժրջան գործունէութիւնը և գնահատելով անոնց մարդասիրական ծառայութիւնը, չի մոռնալով նաև իւրաքանչիւր ամիս կանոնաւորապէս վճարել իր խոստացած գումարը՝ յօժարակամ սրտիւ, որուն համար յատուկ պատգամաւորութիւն մը ներկայանալով՝ շնորհակալութիւն յայտնեց թաղին մեծ բարերարին:

Զմեռուան եղանակին աղքատաց բաժնուելու համար յանձնարարուեցաւ մէկ վաւոն ածուխ:

Նկատելով որ ընկերութեան անձնուէր հաւաքիչները չեն կրնար միշտ երթեւեկել բաժանորդաց, որոշուեցաւ թոշակաւոր պաշտօնեայ մը ունենալ և հաւաքիչ նշանակուեցաւ Խաչիկ Եէմէնիճեանը:

Ե. չրջանը սկսաւ 1892 Ապրիլ 19ին և ըստ Հիմնական կանոնագրի, 7 հոգիէ բաղկացեալ Տնօրէն Խորհուրդը կազմեց հետեւեալ անձնաւորութիւններէ.

Համբարձում Գալփաքեան, ատենապետ

Գառնիկ Հայրոցեան, ատենադպիր
Տիրան Յովհաննէսեան, գանձապետ
Լեւոն Արշաւիր
Գարեգին Ղազարոսեան
Գէորգ Ճիվանեան
Մինրան Կարապետեան

ՏՕՒԹՕՐ Ա. ՊԱՐՏԻՋՊԱՆԵԱՆ

Սամաթիոյ երից բաղից Աղբաւախնաւի սասարող
բժիշկը:

Նոյնպէս նաև գանձանակի մասնախումբ մը կազմուեցաւ հետեւեալներէ.

Կարապետ Աղաչըրաքեան
Սեփոն Թօփուղեան

Խօճասար Հեթումեան
Ռուբէն Պէրպէրեան
Խաչիկ Ամբրոսիոսեան
Գէորգ Թիւլպէնտեան
Խոսրով Մկրտիչեան

1893 Մայիս 9ին սկսաւ Զ. շրջանը՝ որ իր Ա. նիստը կազմեց հետեւեալ անդամակիցներով, պզտիկ փոփոխութեամբ մը.

Համբարձում Գալֆաեան, ատենապետ
Յովհաննէս Պէնկլի Փափաղեան, ատենադպիր
Տիրան Յովհաննէսեան, գանձապետ
Լեւոն Արշաւիր
Սիմոն Յակոբեան
Գառնիկ Հայրոցեան
Կարապետ Աղաչըրաքեան

Մատակարարութեան պաշտօնը յանձնուեցաւ ըստ առաջնոյն՝ թաղիս քէհեա Խաչիկ Հայրոցեանի և վերստին Աղքատախնամի բժիշկ կարգուեցաւ տօքթ. Մինրան Վարդաղարեան:

Գանձանակի մասնախումբը կազմուեցաւ հետեւեալներէ:

Գարեգին Նիքոթեան	Գարրիէլ Փէշտիմալճեան
Գարրիէլ Մուպահեաճի	Ստեփան Մկրտիչեան
Մինրան Վրթանէսեան	Սեդրակ Սարգիսեան
Խօճասար Հեթումեան	Սեփոն Յարութիւնեան
Յարութիւն Մամիկոնեան	Աւետիս Մանուկեան
Սեփոն Թօփուղեան	Տիրան Լօքմակէօղեան
Երուանդ Մկրտիչեան	Գառնիկ Բարթամեան
Համբիկ Սանճաքճեան	Գարրիէլ Արապեան
Գառնիկ Բօլատեան	Լեւոն Զատիկեան
Երուանդ Մէճիլեան	Հայկ Գալչընճեան

Յարութիւն Ասլանեան

Թ. նիստին մէջ նկատելով որ բաժնեգրիները պէտք

եղած կերպով չեն գանձուիր, որոշուեցաւ որ խորհրդականք իրենց ծանօթ անձնաւորութեանց բաժնեգինները հաւաքելու հոգը ստանձնեն. ըստ այնմ ընտրուեցան հետեւեալ անդամակիցք.

Պարգեւ Փափաղեան
Անդրանիկ Բրիսեան
Ոսկիան Յակոբեան
Պօղոս Անուշեան
Յարութիւն Մամիկոնեան
Կարապետ Գալէմբեարեան
Խաչիկ Հայոցեան
Լեւոն Սաաթեան
Միհրան Գալշընճեան
Խօճասար Հեթումեան
Սեփոն Թօփուզեան
Գաբրիէլ Արապեան
Արմենակ Փիլիպպոսեան

1894 Յունվար 2ին տեղի կունենայ ԺՁ. նիստը, որմէ վերջ եղած արձանագրութեան տուածները դրժբախտաբար կորստեան մատնուած ըլլալով, բաւականացանք միայն՝ նոյն ժամանակամիջոցին պաշտօնավարող անդամակիցներէն քաղել անբաւական և հատուկօրոք տեղեկութիւններ:

Այս թուականին կը զուգադիպի Պոլսոյ ահաւոր երկրաշարժը՝ (28 Յունիս 1894) որ հազարաւոր զոհեր և միլիոնաւոր կորուստներ պատճառեց՝ քանդելով նոյն իսկ ամրաշէն ընկալարաններ և քարուկիր իջեւաններ, որոց կարգին վնասուեցաւ նաև Սամաթիոյ թաղը:

Կարծես թէ բաւական չէին այս ամէն դժբախտութիւնները, հետեւեալ տարին ալ պատահեցաւ Սամաթիոյ ահռելի հրդեհը՝ (17 Ապրիլ 1895) որուն լափիչ բոցերուն զոհուեցաւ թաղին գրեթէ $\frac{1}{4}$ մասը, մոխիրներու վրայ նստեցնելով հարիւրաւոր թշուառ ընտանիքներ:

որոնք ապաստանելու տեղ մը չի գտնելով՝ հարկադրուեցան ստորերկրեայ նկուղներու մէջ ընակիլ, մինչև որ թաղիս նախախնամանութիւնն եղող Միքայէլ Էֆէնտի Յակոբեան նախաձեռնարկ եղաւ այդ խղճալեաց հրկիզեալ տուներու վերաշինութեան, մեծաւ մասամբ ի՜նքը վճարելով հարկ եղած ծախսը՝ նիւթական ձեռնտուութեամբ արտասահման գտնուող ազգայնոց և գործակցութեամբ թաղիս մասնախումբին, որոց մէջ մեծ դեր ունեցան Արշաւիր եղբարք, Պարգեւ Փափաղեան, Լեւոն Սաաթեան, Մանուկ Վարդանեան, Յովհաննէս Կրճիկեան, Յակոբ Վարդանեան, Բիրբըճի Տրդատ և այլ թաղեցիք: Ասոնք վերաշինութեան գործը անձնուիրութեամբ ի գլուխ հանեցին 41 երկյարկ տուններ շինելով՝ մասնակցութեամբ Աղքատախնամի մեղուաջան անդամակիցներու և այդ կերպով մեծ մասամբ դարմանելով այդ խեղճերու կորուստը, որոնք այս բարիքներուն շնորհիւ կրցան պատսպարուիլ:

1894—1895 շրջանին Աղքատախնամ մարմնոյ անդամակիցներն եղած են՝

Յարութիւն Ներսէսեան, ատենապետ
Վերժին Փափաղեան, ատենադպիր
Պօղոս Դերձակեան, գանձապետ
Երուանդ Միրիճանեան
Արմենակ Հէրոյեան

1895—1898 շրջանին անդամակից ընտրուած են հետեւեալները.

Արշակ Բիրէճեան, ատենապետ
Սիմոն Յակոբեան, ատենադպիր
Խաչիկ Պէրպէրեան
Լեւոն Վարդանեան, գանձապետ
Գաբրիէլ Տիւրկէրեան
Գրիգոր Թօփուզեան, հաշուակալ
Մկրտիչ Զայրմայրեան

Այս շրջաններուն՝ գրեթէ լուծեալ վիճակի մը

մատնուած էր Աղքատախնամ մարմինը, ա՛յնպէս որ տեսնելով թաղին մէջ տիրող ահաւոր թշուառութիւնը զանազան պատճառներով, ստիպուեցաւ պահ մը ընդհատել իր գործունէութեան ընթացքը. բայց կարգ մը թաղեցիներ՝ ազնիւ զգացմամբ տողորեալ, թոյլատու չեղան՝ որ աղքատները բոլորովին զուրկ մնան խնամքներէ, և իրենց մէջ 2000 զրշ.ի չափ դրամ հաւաքելով՝ ձէվահիրճեան Գաբրիէլ Սրբազանի միջոցաւ ուղեցին յանձնել Օրմանեան Ս. Պատրիարքին, ըսելով թէ իրեն տրամադրութեան ներքե թող բաժնէ՝ մեր թաղի աղքատներուն: Նորին Սրբազնութիւնը առա՛նց ընդունելու այդ դրամը, կը վերադարձնէ՝ ըսելով թէ «Նս այդ Աղքատասէր ազգայնոց երաշխաւոր եմ, թող վերակազմեն Աղքատախնամը իր անդամակիցներով թաղ. խորհրդոյ հովանաւորութեամբ որպէսզի ըստ առաջնոյն՝ չարունակէ իր գործունէութեան ընթացքը»: Այս խօսքերէն քաջալերեալ՝ վերստին ձեռք կ'առնեն նուիրական գործը նոյն կազմով, որոց վրայ կ'աւելնան.

Գաբրիէլ Տիւրկէրեան
Յարութիւն Ներսէսեան
Յարութիւն Գալըքճեան
Խաչիկ Պէրպէրեան

Սոյն միջոցներուն հարկ եղաւ կազմել խնամակալութիւնի տիկիններէ կազմուած Յանձնախումբ մը, ստուգելու համար թաղին արժանաւոր աղքատները՝ ըստ որում չա՛տ անգամ որոնք տեղի կուտային կարծեցեալ աղքատներու:

» Փափաղեան

որոնք մեծ օգտակարութիւն ունեցան իրենց մանրակրկիտ քննութեամբ զանազանելով ու զատելով ճշմարիտ աղքատները:

1898ին Թէփէպաշիի թատրոնը ներկայացում մը արուելով 150 ոսկի չա՛ն գոյացած է, զոր Բարսեղ

էֆ. Սթամպուլեանի յանձնուած է տոկոսով. յետոյ Թաղ. Խորհրդոյ պէտքին վրայ՝ առնուած է:

Միևնոյն տարւոյ չրջանին 230 ոսկւոյ արժէքով ծախու առնուած է Աղքատախնամի սեփական տունը, որուն գնման համար մեծամեծ ջանքեր տարած են.

ՏՕՒԹՕՐ Ն. ԻՇԼԷՄԷՃՅԱՆ

Նրից բաղից աղփատախնամ մարմնոյն սատարող

Երուանդ Պէրպէրեան
Նղիշէ Փափաղեան
Միսաք Գավաֆեան
Արմենակ Քէօքճեան
Յարութիւն Ներսէսեան
Գաբրիէլ Տիւրկէրեան

Նոյն ատեններու կը զուգադիպի նաև թիֆօի ճարակումը՝ որ մեծ աւերներ գործեց ամէն տեղ. Բիւզանդիոնի կոչին վրայ մեծ օգնութիւններ եղան Սան Սթէֆանօյէն, ուրկէ բաւական ատեն մեծ ամաններով կաթ կուգար և բաւական նպաստներ կը հասնէին նաև Պոլսէն, շուկայէն, ևն.:

1899ի շրջանին անդամակիցներն եղան՝
Յարութիւն Ներսէսեան, ատենապետ
Վերտին Փափազեան, ատենադպիր
Տիրան Շաքարեան, գանձապետ
Հայկ Մահֆաղաճեան, Համարակալ
Արմենակ Հէրոյեան
Գրիգոր Եսայեան

1900 թուականին՝ Ա. անգամ ըլլալով Աղքատախնամ մարմինը հարկ դատեց եկեղեցականաց դասէն նախագահ մը ունենալ. հետևաբար Տնօրէն Խորհրդոյ միաձայն հաւանութեամբ ընտրուեցաւ Արիստակէս քահանայ Հիսարլեան, որոյ նախագահութեան ներքե կազմուեցաւ հետեւեալ մարմինը.

Գրիգոր Օվաճըքեան, ատենապետ
Արշակ Բիրէճճեան, ատենադպիր
Գաբրիէլ Տիւրկէրեան, գանձապետ
Գրիգոր Թօփուղեան, համարակալ
Յարութիւն Ներսէսեան
Պօղոս Դերձակեան
Գարեգին Բիւրտեան

Որոնք կազմեցին նաև իրենց Օթանդակ Մասնախումբը(*). այս շրջանը տեւեց երեք տարի, որու միջո-

(*) Օրմանեան սրբադան՝ իր պատըրիարքութեան շրջանին երբեմնակի կ'այցելէր Թաղոս, քաջալերելով Աղքատախնամ Մարմինը, սակայն իրեն շատ զէչ թուելով Գանձանակի մասնախումբը անուանը, յորդարեց որ յետ այսու «Օթանդակ մասնախումբ» կոչուի. այդ օրէն սկսեալ վերջին անուանով կը յորջորջուէր յիշեալ մարմինը:

ցին նախագահը ստիպուեցաւ հրաժարիլ իր պաշտօնէն, նկատելով որ իրեն դիմող աղքատներու խնդրանքին անխտիր կերպով կը փափաքէր գոհացում տալ, որով պիտոճէի անհաւասարութիւն սկսաւ երեւան գալ. ուստի յորդորելով իր մեղուալան աշխատակիցները՝ որ փոքր ինչ խստասիրտ նախագահ մը ընտրեն, չուղեց փոքր ինչ խստասիրտ նախագահ մը ընտրեն, որոնք երկար այլևս մասնակցիլ ժողովոյ նիստերուն, որոնք երկար տարիներ մնացին առանց ո' և է հկեղեցականի մասնակցութեան:

1903—1905 տարւոյ շրջանին անդամակիցներն եղած են՝

Յարութիւն Ներսէսեան, ատենապետ
Եղիշէ Փափազեան, ատենադպիր
Տիրան Շաքարեան, գանձապետ
Տիկին Պէաթրիս Սինանեան
Տիկին Վերտին Փափազեան

1906—1908ի շրջանը կազմուեցաւ հետեւեալներէն.

Յարութիւն Ներսէսեան, ատենապետ,
Միսաք Գալաֆեան, ատենադպիր
Պօղոս Դերձակեան, գանձապետ
Երուանդ Ստեփանեան
Արմենակ Հէրոյեան
Մարտիկ Զիչէքճեան

1909—1910ի շրջանի անդամակիցներն եղան՝

Երուանդ Պէրպէրեան, ատենապետ
Հայկ Մահֆաղաճեան, ատենադպիր
Միսաք Գալաֆեան, գանձապետ
Արմենակ Հէրոյեան
Յարութիւն Եսայեան
Օննիկ Սանտալճեան

1911ին՝ հետեւեալները.

Յարութիւն Ներսէսեան, ատենապետ
Հայկ Մահֆաղաճեան, ատենադպիր

Համբարձում Պիւքիւճեան
Երուանդ Ստեփանեան
Արտաշէս Սարաֆեան
Պողոս Դերձակեան

1912ին հետեւեալ անդամներէն կազմուեցաւ .
Երուանդ Պէրպէրեան , ատենապետ
Յարութիւն Նսայեան , ատենադպիր
Միսաք Գալֆաեան , գանձապետ
Պողոս Դերձակեան
Յարութիւն Գաղաղեան
Մարտիկ Զիլէքճեան
Արմենակ Հերոյեան

1913ի շրջանի անդամակիցներն եղան
Լեւոն Գըլըճճեան , ատենապետ
Վահէ Բագրեւանդեան , ատենադպիր
Յարութիւն Նսայեան , գանձապետ
Ներսէս Սաչատուրեան , հաշուակալ
Լն. Լն. Լն.

1914էն մինչև 1918 մեծ պատերազմին հետեւանօք
Աղքատախնամ Ընկերութիւնը ո՛ր և է գործունէութիւն
չունեցաւ չորս տարուան շրջանին մէջ . ըստ որում այդ
աննախընթաց նիւթական տագնապնեւրութեամբակամի-
ջոցին ո՛չ միայն աղքատ դասակարգին , այլ նո՛յն իսկ
հիւանդ և անկար աղքայնոց կարելի չէ՛ր օգնութեան
ձեռք կարկառել , քանի որ միջակորեար դասակարգն
ալ խիստ դժուարութեամբ կը հայթայթէր իր օրական
հացը :

Ս. Փրկչեան Ազգ. Հիւանդանոցը որ վերջերս ըն-
դարձակուած էր իր հոյակապ յարկարաժիններով՝ չը-
նորհիւ Ազն. Յովհաննէս էֆ. Յակոբեանի , Արիկ էֆ.
Ունճեանի և Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեանի , ամենամեծ
ծառայութիւններ մատուց ո՛չ միայն թաղիս աղքատ
հիւանդներուն՝ որոնք չէին կարող դարմանուիլ իրենց

տան մէջ , այլ նո՛յն իսկ պատուարելով իր գթութեան
ներքեւ՝ օտարազգիներ և ամիսներով դարմանելով՝
բարեջան Հոգաբարձուներու տնօրինութեամբ :

Այս երկարատեւ շրջանին մեծ դեր ունեցան Տօք-
թօրք Եղուարդ Իլլէմէճեան (*), Աշոտ Պարտիզպանեան ,
Արտաշէս Էնֆիլէճեան , մերթ ընդ մերթ պաշտօնավա-
րելով անձնակազմը՝ իբր այցելու բժիշկ Աղքատախը-
նամի , և խնամելով Ընկերութեան կողմանէ ղրկուած
բոլոր հիւանդները :

Գրեթէ վերջին կազմակերպութիւնն էր , որուն
անդամակցեցան

Կարապետ Խթիկեան
Գառնիկ Համբարձումեան
Հրանտ Փափաղեան
Մելքոն Գրիգորեան
Ե. Միրիճանեան

Նոյնպէս նաև օտանդակ մասնախումբ մը կազմուե-
ցաւ հետեւեալ Տիկիներէ .

Տիկին Պէադերիս Սինանեան
» Պողոսիկ Բարսեղեան
» Պայծառ Համբարձումեան
» Քարտովիլ Յակոբեան
» Մատլէն Մէլիքեան
» Եղիսաբէթ Շահապեան
Օրիորդ Պեղիկ Միրիճանեան
» Բլէմանս Զուհաճեան
» Վէրժին Աշճեան
» Հռիփսիմէ Յակոբեան

(*) Տէր և Տիկին Իլլէմէճեան՝ թաղիս բարերարները հան-
դիսացած են իրենց մատուցած ծառայութեամբ և նիւթա-
կան ղոհողութեամբ սատարելով թէ՛ Ս. Եկեղեցւոյս և թէ՛
աղքատ ընտանեաց , ու մինչև վերջ չխնայելով իրենց լու-
ման որք տղայոց և թշուառ տարագրելոց :

1918 տարւոյն վերջերը սկսան հետզհետէ հասնիլ հեռաւոր տեղեր քսորուող ազգայինք և ծնողազուրկ որբեր, որոնք ապրուստի ամէն միջոցներէ զրկուած՝ մերկ, բոկոտն և անօթի, իրենց սովատանջ մարմինը պատսպարելու համար չունէին ո՛ր և է տեղ մը: Ահա այդ միջոցին էր՝ որ թաղիս Մատակարար մարմնոյ գործունեայ անդամներէն Գրիգոր Մահալազաճեան նախաձեռնարկ եղաւ Հոգատար Տիկնանց մասնախումբ մը կազմելու, որոնք ամէն ջանք 'ի գործ դրին բնակութեան տեղ մը յատկացնելու համար այդ խեղճերուն, Ս. եկեղեցւոյս կալուածներէն տան մը մէջ զետեղելով և մնացածներն ալ իրենց բնակարաններուն մէջ հիւրընկալելով: Օրը գո՛նէ երկու անգամ ճաշ կը տրուէր անոնց. և որպէս զի կարենան յարատեւել այս ամենօրեայ սնունդը, քանի մը գիշերներ այդ խստաշունչ ձմեռուան մէջ պարտաւորեցան նուիրահաւաքութեան ելլել բոլոր թաղերը:

Տ. Անանիա քհն. Յակոբեանի պաշտօն տրուեցաւ «Գալբաքճի» թաղին տուններն այցելել քանի մը անձնուէր երիտասարդաց ընկերակցութեամբ. Տ. Եղիշէ քհն. Մանավեան ստանձնեց «Սուլու Մանասթըր» թաղի բնակութիւններն այցելել իրեն յատկացուած ընկերներով. Տ. Յարութիւն քհն. Երէցեանի վիճակեցաւ Նարը Գաբուի թաղը. իսկ Տ. Արիստակէս քհն. Հիսարեանի յանձնուեցաւ «Սանճաքտար Խայրէտտին» թաղը, որուն կ'ընկերանային հետեւեալները.

Տիկին Էօփէնի Իշլէմէճեան

» Կղողիկ Բարսեղեան

Օրիորդ Մատէն Օհանեան

Տիկին Ամպէր Լօքմակէօղեան

Օրիորդ Հայկուհի Պապիկեան

Քերովբէ Աղաչրաքեան

Միքայէլ Թուղլաճեան

Յարութիւն Ներսէսեան

Ասոնք շաբաթի մը չափ շարունակելով իրենց յանձնուած պաշտօնը, կրցան կարեւոր հասոյթ մը գոյացնել՝ պարտաճանաչ թաղեցւոյ առատաձեռնութեան շնորհիւ, որով կարելի եղաւ հոգալ այդ խեղճերուն օրական ապրուստը, անոնց բնակութեան յատկացնելով նաև երկսեռ վարժարաններէն մին:

ՏՕՔԹՕՐ Լ. ԳԵԼԷՃԵԱՆ

Աղխաւսխնամի բժիշկներէն:

Այս միջոցներուն էր որ կազմուեցաւ Կարմիր Խաչի Սամաթիոյ մասնախումբը, որ կերպով մը շարունակութիւնն էր Աղքատախնամի, աւելի ընդարձակ սահմանի մը մէջ, որոյ միացան չափեր:

Կարմիր Խաչի Սամաթիոյ մասնաճիւղը հիմնուած է

1918 Դեկտ. 13ին: Գործունէութեան սկսած է 14 անկողիննոց հիւանդարանով մը, ուր դարձանած է Հայանըւէր միութենէն, Ազգային խնամատարութենէն, Սամաթիայի Ս. Աննա Որբանոցէն, Նարլը Գարուի Որբանոցէն և տարագրելոց կայանէն՝ 3025 ոտքի վրայ հիւանդներ և պատրաստած է 3600 դեղագիր: Ծանր պառկած 23 հիւանդներ իր ծախքով խնամած է Ազգ. Հիւանդանոցի մէջ և 127 հիւանդներ ալ տուններու մէջ: Ծնունդի և Ձատկի առթիւ 439 աղքատներու նպաստ բաշխած է՝ մեծ գործունէութիւն ցոյց տալով:

1918 Դեկտեմբեր 16/29ին Կարմիր Խաչի ընդհ. ժողովը կազմեց իր Ա. նիստը՝ եկեղեցւոյ մեծ սրահին մէջ, ուր մեծամասնութեան քուէներով ընտրուեցան հետևեալները.

Արիստակէս քահ. Հիսարլեան, Ա. Ատենապետ

Արշակ Մինթանճեան, Բ. Ատենապետ

Օր. Վերժին Աշճեան, Ա. Ատենադպիր

» Ջարուհի Աթարեան Բ. »

Վարչական ժողովոյ անդամք

Տիկին Կղուղիկ Բարսեղեան

» Եռանդիկ Անտոնեան

» Ջարուհի Ջարպանէլեան

» Նունիկ Սրապեան

» Սիրանոյշ Հաճեան

Օրիորդ Արշալոյս Գալչընճեան

Ազգասէր Պօնճուքճեան

Գրիգոր Հաճեան

Հիւանդախնամի անդամք

Յարութիւն քահ. Երէցեան

Տիկին Բերուզ Լօքմակէօղեան

» Եռանդիկ Զիֆթճեան

» Վերժին Ասլանեան

Օրիորդ Մատլէն Օհանեան

» Մաքրուհի Գըլըճճեան

Պօղոս Դերձակեան
Նիկողոս Պիլէզիկճեան
Քերովբէ Թէրզեան
Նշան Մօլաեան

ՏՕՔԹՕՐ Տ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ
Աղխատխնամի ներկայ բժիշկներէն:

Որբախնամի անդամք
Հայկ Մահֆաղաճեան
Համբարձում Անուշեան
Մատաթիա Թէրզեան
Հայրայրման անդամք
Կարապետ Խթիկեան
Լեւոն Սըվաճեան

Մկրտիչ Միրիճանեան
Հրանտ Լաթիֆեան
Հաւուսեֆնիչ անդամ
Տիկին Բէրուզ Կանտ
Օրիորդ Արաքսի Ճէզվէճեան
Վահրամ Անտոնեան

Կարմիր խաչի Մասնաճիւղը (նախկին Աղքատախնամ)
իր ջանքերը կրկնապատկելով՝ պղտիկ հիւանդանոց մը
հաստատելու համար քանիցս ժողով կազմեց, ընտրելով
իր վարչութիւնը՝ հետեւեալներէ.

Տ. Նունիկ Սրապեան, Ա. ատենապետ
Յարութիւն Գաղազեան, Բ. »
Աղբասէր Պօնճուքճեան, Ա. Ատենադպիր
Տ. Եռանդիկ Անտոնեան, Բ. »

ՏՕՒԹՕՐ Վ. ՊԱՆԱՊԱՆ

Աղբասախնամի ներկայ բժիշկներէն:

1919 Մարտ 1ի ընդհանուր ժողովոյ Գ. նիստը մեծ
հիւրասրահին մէջ գումարուելով, իրարու հակառակ
կարծիքներ յայտնուեցան, որոնք 'ի վերջոյ բանակաւի
մը փոխուեցան. Տնօրէն խորհրդոյ Ա. ատենապետը՝
որ առ հարկի ընդունած էր այդ պաշտօնը, համոզում
գոյացնելով որ անկարելի պիտի ըլլայ այդ այլազան
տարրերու մէջ կարծեաց համաձայնութիւն մը ձեռք
բերել, հարկադրուեցաւ հետեւել հրաժարագիրը տալ.

Պատուարժան Անդամակիցք,

Երէկ գիշեր Գ. անգամ ըլլալով պատիւ ունեցայ
ատենապետելու թաղիս Կարմիր խաչի մասնաճիւղին
ընդհանուր ժողովոյ: Ինչ որ շնորհակալութիւն այն
ամէն անդամակիցներու, որոնք անտեսելով իրենց
Ատենապետին ապիկարութիւնը, մինչև ցարդ համակիր
գտնուեցան անոր հանդէպ. բայց որովհետև այդ փա-
փուկ պաշտօնին մէջ գտնուող ս'և է անհատ՝ պէտք է

միշտ զինքը քննադատողներու գանգատները նկատու-
ութեան առնէ՝ քան գոհունակութեան ցոյցերը, կը
պարտաւորիմ մէկ-երկու պարոններու կարծեաց տեղի
տալ, որոնք անկեղծութիւնը ունեցան երէկուան փո-
թորկալից նիստը լրանալէ վերջ յայտնելու՝ թէ պէտք
եղած կերպով չէի՝ կարող վարել ատենապետութեան
պաշտօնը, թոյլատու գտնուելով՝ օրինաց սահմանէն
դուրս ելլող ժողովականաց մասին, որոց հարկ էր զգա-
ցընել՝ նմանօրինակ պարագաներու մէջ անպատեհ վար-
մունք ունեցող անգամոյ գործած աններելի պակա-
սութիւնը:

Հետեւաբար նկատելով որ իմ քահանայական ու-
ղեմս չի՝ ներքի խաղաթեամբ վարուել այդ տեսակ ան-
ճահ ընթացքի մը մէջ գտնուողներու հանդէպ, հարկ
անհրաժեշտ կը համարիմ ներկայիս միջոցաւ Պատ. Ժո-
ղովոյդ մատուցանել սոյն հրաժարագիրս, չուզելով իմ
անկարողութեան պատճառաւ ամուլութեան դատապար-
տել յետ այսու գումարուելիք նիստերը, որուն չար-
ժառիթն է տարագրելոց և որբերու յատկացեալ խնամքը:
Մաղթեցով իմ ապագայ յաջորդին՝ ինչպէս նաեւ
ազնիւ անդամակիցներուս կարողութիւնեւ յաջողութիւն.

1919 մարտ 2

Մնամ Աղօթարաւ
ԱՐԻՍԱՎԷՍ ՔԶՆՅ. ՀԻՍԱՐԼԵԱՆ

Գ. նիստին մէջ որոշուեցաւ «Ժողովուրդ» լսարա-
նին մէջ թատերական ներկայացում մը սարքել, ընդ
վարչութեամբ դերասանապետ եւ դերուսոյց Տրդատ
Նշանեանի, պաշտօն յանձնուելով Լեւոն Կանտի, Գրիգոր
Հայոցեանի, Յարութիւն Գաղազեանի, Մատթ Թէր-
զեանի եւ Համբարձում Պիւքիճեանի, կարգադրելու
եւ հսկելու ներկայացման գործառնութեանց:

Ը. նիստին 'ի նորոյ կազմակերպուեցաւ Տնօրէն
Ժողովը, որու մէջ ընտրուեցան՝

Տիկին Նունիկ Սրապեան, Ա. Ատենապետ

Գարուի Վառվառեան աղջկանց վարժարանին Որբերու յատկացուիլը՝ ընդ հովանաւորութեամբ Հրանտ Փափազեանի, որ քանի մը տարիներ այդ բաղմապահանջ պաշտօնը վարեց, իրեն գործակից ունենալով Տիկին Օվաճըքեանը՝ որ անձնուիրաբար ստանձնած էր այդ ծնողազուրկ որբերուն ուսուցանել իրենց մայրենի լեզուն, որուն բոլորովին անգիտակ էին:

1919 Հոկտ. 11ին Կարմիր Խաչի մասնախումբը իր իր Բ. շրջանին մասնելով՝ Ա. նիստը գումարեց հետեւեալ անդամակիցներով.

Յովսէփ Ատիսեան, ատենապետ
Երուան Սըվաճեան, ատենադպիր
Անտոն Ասլանեան, գանձապետ
Հայկ Մահֆաղաճեան, համարակալ
Վահրամ Սարգիսեան
Ազգասէր Պօնճուքճեան
Յարութիւն Ներսէսեան
Գրիգոր Հաճեան

Սոյն նիստին մէջ ընդունուեցաւ համարակալ Ծովակի հրաժարանանը և միաձայն հաւանութեամբ մերժուեցաւ Ազգասէր Պօնճուքճեանի հրաժարականը, վերահաստատելով զինքը իր նախկին պաշտօնին մէջ, յորում մեծապէս օգտակար եղած էր:

Զ. նիստին որոշուեցաւ Կարմիր Խաչի ընկերութեան օժանդակ առնել տիկնանց մասնախումբ մը հետեւեալ անձերէ.

Տիկին Բերուզ Լօքմակէօղեան
» Վերժին Տամկաճեան
Օրիորդ Հայկուհի Պապիկեան
» Արաքսի Ծէզզվէճեան
» Վերժին Փափազեան
» Գարտովի Հայոցեան

Վարչական ժողովը 'ի նորոյ կազմակերպուեցաւ Մայիս 23ին՝ հետեւեալներէ.

Միհրան Միսաքեան, ատենապետ
Յակոբ Զօրլուեան, ատենադպիր
Անտոն Ասլանեան, գանձապետ
Հայկ Մահֆաղաճեան, համարակալ
Յարութիւն Ներսէսեան, գոյքապահ
Միհրան Սէֆէրեան
Յարութիւն Գաղազեան
Տիկին Վերժին Տամկաճեան
» Բէրուզ Լօքմակէօղեան
» Մատէն Մելիքեան
Օրիորդ Վերժին Փափազեան

Ս. Համարձման տօնին Ազգ. Հիւանդանոցի 'ի նպաստ քօքարտի վաճառումէն գոյացած 6617 շրջ. ի գումարէն 150 շրջ. ի ծախքը զեղչուելով, մնացեալ 6467 շրջ. ի Յարութիւն Ներսէսեանի ձեռամբ յանձնուեց Կեդրոնին:

Նարը Գարուի հիւանդներուն հոգը սիրայօժար ըստանձնեց Տօքթ. Օննիկ Թօքթիւեան գործակցութեամբ Տօքթ. Տիգրան Պահճէպանեանի:

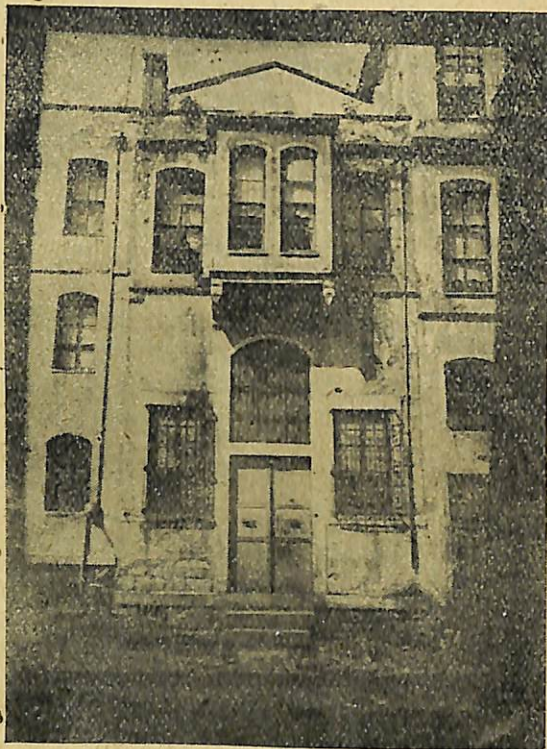
Ե. նիստին՝ Վարչական ժողովոյ ատենապետին հըրաժարմամբ նոյն պաշտօնին կոչուեցաւ Յովսէփ Ատիսեան:

Ժ. նիստին որոշուեցաւ ժողովոյ անդամակցութեան հրաւիրել նաև Լուիզ Պէրպէրեանը և Վահրամ Բէքմէզեանը:

1921 Դեկտ. 5ի նիստին Գ. շրջանին համար անդամակցութեան կոչուեցան՝

Տօքթ. Գարրիէլ Գըրըքճեան, Ա. ատենապետ
Տիգրան Ծառուկեան, Բ. »
Գարրիէլ Յարութիւնեան, Ա. ատենադպիր
Յովսէփ Ատիսեան, Բ. »
Տիրան Շաքարեան, գանձապետ

Հայկ Մահֆաղաճեան, հաշուակալ
Յարութիւն Ներսէսեան
Կարապետ Հաշմեան
Լուիզ Պէրպէրեան

Ա.Ղ.ԲԱՏԱԽԱՆԱՍԻ ՍԵՓԱԿԱՆ ՏՈՒՆԸ

Դիւանի ընտրութիւնը ծանուցուելով թաղականութեան, պահանջուեցաւ որ իր քով գտնուած 105 ոսկիի Պ. Սիմոն Դայսէրլեանի կողմանէ եղած նուիրատուութիւնը կարմիր իւրիւր գանձապետին յանձնուի:

Ամանորի և Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ Ամենա-

պատիւ Ս. Պատրիարքէն բոլոր եկեղեցիները ղրկուած շրջաբերականին համաձայն, թաղիս երիտասարդութիւնը չորս քահանայից առաջնորդութեամբ բոլոր տունները պտտեցան՝ յանուն որբերու փրկութեան դրամ հաւաքելու համար, որոց ընկերացան նաև՝

Տիկին Կղոդիկ Բարսեղեան

» Ոսկի Խթիկեան

» Մատլէն Մէլիքեան

» Ամպէր Լօքմակէօզեան

» Վերժին Տամկաճեան

Օրիորդ Հայկուհի Պապիկեան

Անուրանալի է որ մեր աղքատիկ ժողովուրդը իր համեստ քրակով, շա՛տ աւելի ձեռնտու գտնուեցաւ սոյն հանդանակութեան, առատօրէն մասնակցելով այս նըպաստին՝ որ պիտի յատկանար որբերու պիտոյից:

Դ. շրջանի Ա. Նիստին՝ որ տեղի ունեցաւ 1923 Փետրվար 4ին, ընտրուեցաւ Աղքատախնամի վարչական ժողովը՝ հետևեալներէ.

Ոսկիան Յակոբեան, Ա. ատենապետ

Տիկին Լուիզ Թովմասեան, Բ. ատենապետ

Դարբիէլ Յարութիւնեան, Ա. ատենադպիր

Դրիգոր Մարտիրոսեան, Բ. ատենադպիր

Տիկին Պայծառ Գըլլճեան, գանձապետ

Յարութիւն Ներսէսեան, քննիչ

Դրիգոր Հայոցեան

Վահրամ Պէրպէրեան

Տիկին Վերժին Անուշեան

է. Նիստին մէջ ժողովը որոշելով Զատիկի առթիւ չքաւոր տղոց զգեստ շինել, յարմար դատեց տպածոյի վաճառականներէն կերպաս խնդրել, բայց վերջին պահուն տեղեկանալով որ միւսնոյն նպատակաւ Որբախընամ մարմինը ևս ձեռնարկած է այցելել անոնց, որոշեց իր նիւթական միջոցներով պատրաստել:

ԺԱ. Նիստին մէջ որ տեղի ունեցաւ Մայիս 20ին՝ ընդ նախագահութեամբ Թաղին քարոզիչ Հմայեակ վար. Պախթիյարեանի, ընդունուեցաւ գանձապետ տիկնոջ հրաժարականը, և որոշուեցաւ այդ պաշտօնը յանձնել նորընտիր անդամակից Տիրան Շաքարեանի:

Գաղթականք հոծ բազմութեամբ լեցուցած էին ամբողջ Սամաթիոյ կայանները, որով հարկ դատուեցաւ աւելցընել անոնց բնակութեան համար տրամադրելի շէնքեր. Գրիգոր Մահադաճեան՝ որ իր անձնուէր ծառայութեամբ քիչ մնացած էր զոհուելու Ալթըմէրմէրի հրդեհին, (18 Մայիս 1918) ջանալով աղատել Գլխադէր Ս. Յակօբ եկեղեցւոյ գոյքերը(*), սիրով նուիրուեցաւ այս գործին և կարելին ըրաւ այդ խեղճերը զետեղելու համար բնակարաններու մէջ:

1924 Յունվար 6ին Աղքատախնամի Վարչական Ժողովը նորոգ կազմակերպութեան մը ձեռնարկելով՝ Ա. Նիստին մէջ ընտրուեցան՝

Տիկին Էօթէնի Կիւմրէշկէրտան, Ա. ատենապետ

» Կողդիկ Բարսեղեան, Բ. ատենապետ

Գրիգոր Մարտիրոսեան, Ա. ատենադպիր

Տիկին Հաշուհի Ատիսեան, Բ. ատենադպիր

» Ոսկի խորհրդեան, գանձապետ

» Վերժին Անուշեան

(*) Անուրանալի է որ Գրիգոր Մահադաճեան՝ այդ անձնազոհութեան ենթարկուելէ յետոյ առաջնից վհատելու, ամենէն առաջ ինքը ձեռնարկեց Ս. Յակօբ եկեղեցւոյ հրկիզեալ մասերու վերաշինութեան համար ամէն տեղ դիմում ընել՝ գործակցութեամբ Տ. Անանիա քահ. Յակօբեանի, բարեպաշտ աղգայիններէ հանդանակութիւն կատարելու համար, իր անձնական գործերը երեսի վրայ թողած՝ խանութու սենեակները դեղերելով, երբեմնակի մերժուելով, և յաճախակի ընդունուելով, վերջապէս յաջողեցաւ խոստում առնել Կոպեռնիկ էֆ. Խաչատուրեանէ՝ որ ի յիշատակ իւր հանգուցեալ հօր հրկիզեալ վարժարանին շինութեան ծախքը ամբողջապէս ինքը վճարէ:

Տիկին Սիրվարդ Մովակ
» Պայծառ Գըլըճեան

Գ. Նիստին մէջ տիկին Ատենապետուհին պաշտօնապէս ծանոյց՝ թէ Մեծ կղզի բնակող աղգայինի մը կողմէ 10 աղքատներու որոշ քանակութեամբ ածուխ բաժնուիլ որոշուած է Մելքոն Գրիգորեանի ձեռամբ:

1919ին Աղգատախնամի վարչութեան անդամք
և անդամուհիք:

2. Նիստին անդամակից տիկնանց վրայ որոշուեցաւ աւելցընել հետեւեալ երկուքը.

Յարութիւն Գաղաղեան

Համբարձում Սահաթճեան

Դեկտեմբեր 10ի Նիստին մէջ Ժողովը 60 ոսկւոյ գումար մը յանձնեց տիկին Ոսկի խորհրդեանի որպէս զի

ածուխով պարկերը Աղք. ի շտեմարանը փոխադրել տայ, որոնք ի վերջոյ բաժնուեցան բաղմանդամ ընտանիքներն 20ական, իսկ անհատներու 10ական օխայի հաշուով :

1925 Ապրիլ 12ի նիստին մէջ ժողովը շնորհակալութեամբ ստացաւ 10 ոսկւոյ գումար մը բարեպաշտ ազգայինէ մը, որ ըստ իր բարի սովորութեան՝ ամէն տարի Ս. Զատիկի առթիւ Գլխադիր Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ և պաշտօնէութեան իր նուէրները տալէ յետոյ՝ բաժին մըն ալ կը յատկացընէր Աղքատախնամին : Այս գումարով հաւկիթ բաժնուեցաւ աղքատ ընտանիքներու :

Նոյնպէս նաև ընդունեցաւ նոյն եկեղեցւոյ խնամակալութեան հրաժարման առթիւ 14 ոսկւոյ յաւելեալ գումարը՝ ձեռամբ Յարութիւն Ներսէսեանի :

Նոյն տարւոյ Յունիս 10ին՝ նորընտիր Աղքատախնամ մարմինը բաղում դիմումներէ յետոյ, իր վերջնական կազմը ստացաւ հետեւեալ կերպով .

Տիկին Կղզիկ Բարսեղեան, Ա. ատենապետ

» Մաննիկ Պալապանեան, Բ. »

Համարձուժ Սահաթճեան, Ա. Ատենադպիր

Տիկին Հայկանոյշ Տ. Մարգարեան Բ. »

» Ոսկի Խըթիկեան, գանձապետ

» Ծաղկինէ Մուրատեան

Տիրան Շաքարեան

Բ. Նիստին մէջ ժողովը քննեց նախորդին հաշիւները և ճշտութիւնը հաստատելով՝ որոշեց իր գնահատութիւնը արձանագրել՝ Պատուարժան մարմնոյն ցոյց տուած արդիւնաւոր գործունէութեան մասին :

Գ. նիստին ընդունուեցան նաև իրր անդամակից՝ հետեւեալ անձերը .

Յարութիւն Ներսէսեան

Յովսէփ Ատիոսեան

Յարութիւն Գաղազեան

Վերգին Գրիգորեան

Գ. նիստին մէջ ժողովը նկատելով որ պիւտճէի նուազութեան պատճառաւ չէ՛ր կարող գոհացիլ կերպով շարունակելու իր հոգածութիւնը աղքատաց հանդէպ, պաշտօն յանձնած էր Տիկին Կղզիկ Բարսեղեանի և Տիկին Պայծառ Գըյըճեանի՝ բարեսէր թաղեցիներու հանգանակութեան դիմել, որոնց հաւաքումէն գոյացած դրամներու համարատուութիւնը ընելով, գոհունակութեամբ տեղեկացաւ որ մէկ օրուան մէջ 19 ոսկւոյ գումար մը արտադրուած է :

1926 Մարտ 22ի նիստին մէջ ժողովը որոշեց Ալթըմէրմէրի և Նարլըգարուի եկեղեցիներէն գոյացած հասոյթները յատկացնել կաթնավաճառներու և մսավաճառներու պահանջներուն, որպէսզի շարունակեն ըստ առաջնոյն՝ տրամադրել հարկ եղածը :

Աղքատախնամը 1926 Նոյեմբեր 7ին՝ իր Ա. նիստին մէջ ընտրեց իր վարչութեան անդամները հետեւեալներէն .

Տիկին Մաննիկ Պալապանեան, ատենապետ

» Հայկանոյշ Մարգարեան, ատենադպիր

» Ոսկի Խըթիկեան, գանձապետ

Համարձուժ Սահաթճեան, հաշուակալ

Տիկին Ծաղկինէ Մուրատեան

» Վերգին Տօղրամաճեան

» Սաթենիկ Անուշեան

» Վերգին Գրիգորեան

Յարութիւն Գաղազեան

Վերջին շրջանին Ա. նիստը տեղի ունեցաւ 1927 յունիս 11ին՝ հետեւեալ կազմով .

Տիկին Մաննիկ Պալապանեան, ատենապետ

» Հայկանոյշ Մարգարեան, ատենադպիր

» Էօթէնի Կիւմիւշկերտեան, Բ. ատենապետ

» Ոսկի Խըթիկեան, գանձապետ

» Վերգին Գրիգորեան

» Ծաղկինէ Մուրատեան

Տիկին Սաթենիկ Անուշեան
Յարութիւն Գազազեան

Դ. Նիստին մէջ ժողովը նկատողութեան առաւ դեղադործ Յովսէփ Ատիսեանի առաջարկը՝ որ գրաւորապէս կը հաղորդէր թէ ինքը տրամադիր է յետ այսու Աղքատախնամի բոլոր դեղագիրները պատրաստել զնման գիրներով, առանց ո՛ր և է չահու ակնկալութեան. անանդամակիցները միաձայնութեամբ իրենց գոհունակութիւնը յայտնեցին այս մարդասիրական առաջարկին:

Ե. Նիստին մէջ ժողովը ստիպուեցաւ ընդունիլ Տիկին Էօփէնի Կիւմիւշկէրտանի հրաժարականը որ Բարիզ կը մեկնէր:

Տիկին Արաքսի Տէյիրմէնճեան ընդունած ըլլալով անդամակցութեան պաշտօնը, հրաւիրուեցաւ յաջորդ Նիստին մասնակցելու, ընդ որս նաև Հայկանոյշ Եազըճեան՝ իր յայտնած յօժարութեան վրայ:

Նոյեմբեր 13ի Նիստին մէջ որոշուեցաւ զեկուցանել Թաղ. Խորհրդոյ՝ թէ ըստ հնաւանդ սովորութեան Կաղանդի երեկոյ մտադիր են նուիրահաւաքութեան ելլել:

Նոյն ամսոյ 20ին ուրախութեամբ ընդունուեցաւ Տիկին Կողբիկ Բարսեղեանի անդամակցութիւնը՝ որ ժողովոյ գրաւոր հրաւերին համաձայն՝ ստանձնած էր վերջապէս իր պաշտօնը, որ մինչև վերջ շարունակեց համայն թաղեցոց գոհունակութեան արժանանալով իր մարդասիրական զգացումներուն համար:

1928 յունվար 12ի Նիստին անդամակցութեան հրաւիրուեցան նաև Գրիգոր Վէլէտեան և Օրիորդ Վարդուհի Իրլիքճեան:

Նոյն ամսոյ 29ին Տիկին Մաննիկ Պալապանեան հրաժարած ըլլալով Ա. ատենապետի պաշտօնին հրաւիրուեցաւ Տիկին Կողբիկ Բարսեղեան և Բ. ատենապետի պաշտօնին կոչուեցաւ Տիկին Սաթենիկ Անուշեան, որոնք վերոյիշեալ կազմերով կը շարունակեն ցարդ իրենց պաշտօնը լո՛ւի գործունէութեամբ:

Ընդհանուր ակնարկ մը նետելով Թաղիս Աղքատախնամ մարմնոյ անցեալ և ներկայ շրջաններուն արձանագրութեանց վրայ, կը տեսնենք որ իրենց գործունէութեան ընթացքին մէջ ամենէ՛ն աւելի անխոնջ աշխատող, և հետեւաբար հանրութեան համակրելի եղած են մասնաւորապէս տիկին Կողբիկ Բարսեղեան, որ Հոգատար տիկնանց մասնախումբի կազմութեան ատեն իր տնական գործերը մէկդի թողլով, լո՛ւի բարեսիրական ոգւոյն գոհացում տալու համար նուիրուած է այդ դժբախտ տարագրելոց ամէնօրեայ կերակուրը պատրաստելու և անոնց բոլոր պէտքերն հոգալու, գուրգուրալով նաև անմեղ փոքրիկներուն վրայ, որոնք տեսնելով իրենց շուայրուած մայրական խնամքը, կը մոռնային պահ մը՝ ծնողագուրկ ըլլալին:

Նոյնպէս նաև զոյգ մը Յարութիւնները՝ (Ներսէսեան և Գաղազեան) որոնք ամէն ջանք ի գործ դնելով և ոգի ի բռին աշխատելով, մինչև վերջ օգտակար եղած են հանդէպ աղքատին, հիւանդին, տարագրեալին և որբին:

Վերջացող տարւոյ ընթացքին մէջ Վարագայ Խաչի տօնին օրը Բարեբախտութիւնը ունեցանք կատարելու Ս. Եկեղեցւոյս մեծանուն բարերար Միքայէլ էֆ. Յակոբեանի նախաձեռնութեամբ և բարեսէր ժողովրդեան ջանիւք կառուցուած Ս. Գէորգ Եկեղեցւոյ քառասնամեայ Յօբէլեանի հանդէսը, Ամենապատիւ Տ. Մեսրոպ Սրբազան արքեպ. Նարոյեանի նախագահութեամբ, որն որ Թաղ. Խորհրդոյ Պատուարժան անդամակիցներու փափաքանաց համաձայն՝ հրաւիրուած էր Ս. Պատարագ մատուցանելու:

Նորին Բարձր Սրբազնութիւնը իր պերճիմաստ քարոզին մէջ դրուատելով Ս. Եկեղեցւոյս և երկսեռ վարժարանաց հիմնադիրներն եղող անմահ բարերարներու յիշատակը, օրհնեց ներկայ ժողովուրդը՝ յորդորելով զիրենք, որ անոնց շաւղին հետեւին:

Այս առթիւ Յոբելեանի յիշատակութեան համար նախապէս պատրաստուած գրքոյկները բաժնուեցան թաղիս բարեկեցիկ դասակարգին, որպէս զի իրենց կամաւոր նուէրներով մասնակցած ըլլան Ս. Սահակեան վարժարանին մակարդակը բարձրացնելու՝ 'ի մեծ գոհունակութիւն ուսանողներու ծնողաց, որոնք ցաւ 'ի սիրտ ստիպուած էին օտար վարժարաններ ղրկել իրենց զաւակները, տեսնելով որ պիտոճէի անբաւականութեան պատճառաւ ճարահատեալ վերջ տրուած էին բարձրագոյն կարգերու շարունակութեան:

1926ին Աղբաւսխնամի վարչութեան անդամք
եւ անդամուհիք:

Մեծապէս ուրախ ենք որ ներկայիս գոհողութիւն չի խնայուիր նախկին վիճակին վերածելու թաղիս երկսեռ վարժարանը:

Բարեբախտ ենք որ այս տարի ալ գոհունակութիւնը կ'ունենանք տօնելու մեր Աղբաւսխնամ մարմնոյ հաստատութեան քառասներորդ տարեդարձը, որուն փայլը աւելցնելու նպատակաւ՝ թաղիս անձնուէր երիտասարդներէն, տիկիներէն և օրիորդներէն մասնախումբ մը կազմուեցաւ, որոնք քրտնաջան աշխատութեամբ հարկ եղածն 'ի գործ դրին՝ արդիւնաւոր ընելու համար սոյն հանդէսը, կարելի եղածին չափ զերծ պահելով պատահական թերութիւններէ, ինչպէս սովորապէս եղած է նմանօրինակ պարագաներու մէջ:

Այս մասնախումբին անդամներն են,

Տիկին Արշալոյս Աշըքեան
» Վերժին Տամկաճեան
» Լուիզա Թովմաեան
» Սաթենիկ Զիլինկիրեան

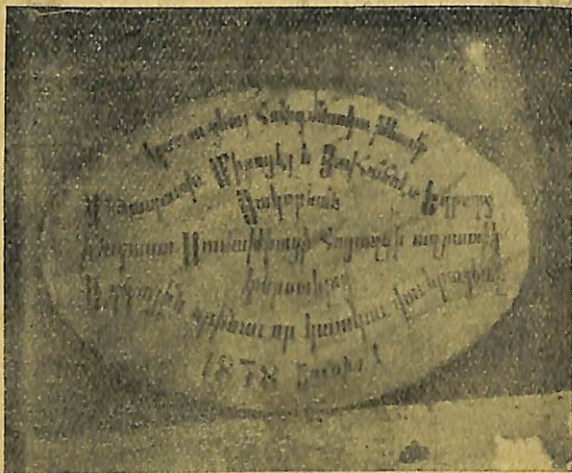
Օրիորդ Արմինէ Անուշեան
» Լուիզ Պէրպէրեան
» Էօթէնի Աճէմեան
» Հայկունի Ասատուրեան
» Նուարդ Գամիւհեան
» Աղաւնի Բէմբէեան

Տիարք Տիրան Շաքարեան
Յարութիւն Ներսէսեան
Արա Լուծֆեան
Սուրէն Բէմբէեան
Համբարձում Պիւքիւճեան
Աշոտ Գուլումճեան
Վահրամ Պէրպէրեան
Յովսէփ Խըտիկեան
Աստիկ Մուրատեան
Գեղամ Ինկիլիզեան
Գրիգոր Գամիւհեան

Տեարք Գէորգ Տողմաճեան
Հայկ Սադաեան
Կարպիս Մխիթեան
Զարեհ Քիւրճեան
Վերոն Պալմթեան
Բերկունի Բարսեղեան
Տեարք Աբգար Սվանեան
Նուպար Գամիւհեան
Հրայր Գազազեան
Օ .

Աւելորդ չե՛նք համարիր նաև մեր շնորհակալութիւններն յայտնել՝ նշանաւոր զինկօկուաֆ տիրար Մկրտիչ Իւթիւճեանի, որ բարեհաճեցաւ անձնուիրաբար պատարաստել՝ այս առթիւ գրքոյկիս մէջ զետեղուած բոլոր լուսանկարները:

★
★

Աղբասախնամի 50 տարի առաջ ունեցած գործունեութենէն փորագրուած քար մը, որ այժմ եկեղեցւոյ անկիւնը դեղատանին վրայ զետեղուած է:

Կը յուսանք որ մեր այս աննշան աշխատասիրութեամբ՝ քիչ չափ գոհացում տուած պիտի ըլլանք այն ամէն բարեսէր անձնաւորութեանց, որոնք ցաւ յայտնած էին՝ Ս. Եկեղեցւոյս քառասնամեայ Յօրեւանին առթիւ պատրաստուած գրքոյկին մէջ բոլորովին զանց ըրած ըլլալնու համար ո՛ր և է տեղեկութիւն թաղիս բարեջան Աղբասախնամ մարմնոյ գործունէութեան մասին: Սակայն ինչպէս որ ըսինք, բա-

ցարձակապէս անկարելի էր մեզ՝ 4 օրուան մէջ աչքէ անցընել բոլոր արձանագրութեան տետրակները և մի առ մի նշանակել իրարու յաջորդող նիստերն ու զանոնք վարող անդամակիցներու գործունէութիւնը պատկերացընել:

Այս աւանայ պակասութիւնը կերպով մը լրացուցած ըլլալու համար էր որ հրապարակ հանեցինք սոյն գրքոյկը, վստահ ըլլալով որ մեր ազնիւ թաղեցիք ներողամիտ պիտի գտնուին այն ամէն թերութեանց՝ որոնք կրնան անոր մէջ մուտ գտած ըլլալ հակառակ մեր կամքին, նկատելով մանաւանդ՝ որ քսան և մէկ տարուան շրջանը չի կրցա՛նք աչքի առջև ունենալ, այդ ժամանակամիջոցի արձանագրութեան տուժարները կորսուած ըլլալուն համար:

>> Ազգային գրադարան

NL0050293

20812

Մուսֆ

1927 ՅՈՒՆԿԱՐ 1ԷՆ ՄԻՆՉՅԵՆ 31 ՄԱՐՏ 1928

ԵԼԲ

Յեկ. 1 Պատաս քրամ	13740	—	Բժշկաց վարձք վճարեալ	11200	—
Բաժնեդիւններէ	13740	—	Դեղագործներու	22200	—
Պենակի հասարակ	29490	—	Ստալաճարին	9370	—
Նորհաներէ	42765	—	Կարենալաճարին	8021	—
Տան վարձքի	10000	—	Աղփասաց սան վարձքի	2650	—
Տեմախմբութենէ	2690	—	» նպաստի վճարուած	37064	—
Ածխագին վճարողներէ»	10000	—	Գնուած ածուխի	9425	—
Պաշտպանական	4516	—	Ժամակոչներու	2300	—
Փոխան անագործի	1605	—	Կարուածոց տուրքի	1618	—
» քաղ. խորհրդոյ անագործի	300	—	» Ապահովագրութեան	584	—
» Հարսանիքներէ	118955	—	Տոմարներու տպագրական ծախուց	8404	—
			քուէրներ, գրիչ, մեքենա եւայլն:	107836	—
			Պատաս քրամ	11119	—
	118955	—		118955	—

289

0

100

hull